

**Objava podataka i informacija UniCredit Bank d.d. Mostar
na dan 31.12.2018.**

SADRŽAJ:

1. POSLOVNO IME I SJEDIŠTE BANKE	6
1.1 Organizacijska struktura Banke na dan 31. prosinca 2018. godine – podjela na ključne organizacijske dijelove Banke:	6
2. VLASNIČKA STRUKTURA I ORGANI BANKE.....	7
2.1 Dioničari Banke koji imaju 5% ili više učešća u kapitalu ili glasačkim pravima Banke	7
2.2 Članovi Nadzornog odbora i Uprave Banke.....	7
2.3 Politike za izbor i procjenu članova Nadzornog odbora i Uprave Banke	8
2.4 Odbor za reviziju	9
2.5 Odbori Nadzornog odbora.....	9
2.6 Interna revizija	10
2.7 Eksterni revizor.....	10
3. STRATEGIJA I POLITIKE ZA UPRAVLJANJE RIZICIMA	11
3.1 Opis strategije i politika	11
3.2 Organizacija funkcije Upravljanja rizicima.....	13
3.3 Obuhvatnost i karakteristike sustava izvješćivanja o rizicima te načina mjerenja rizika.....	14
3.4 Tehnike ublažavanja rizika, kao i načini koje banka koristi za osiguravanje i praćenje efikasnosti u ublažavanju rizika	15
3.5 Adekvatnost uspostavljenog sustava upravljanja rizicima banke u odnosu na njen rizični profil i poslovnu politiku i strategiju.....	17
3.6 Opis povezanosti rizičnog profila banke s njenom poslovnom strategijom, kao i prikaz ključnih pokazatelja poslovanja Banke u vezi s upravljanjem rizicima i njihovih vrijednosti, na temelju kojih se može ocijeniti upravljanje rizicima banke, kao i način na koji je tolerancija prema rizicima uključena u sustav Upravljanja rizicima	18
3.7 Informiranje organa upravljanja Banke o rizicima	18
4. KAPITAL I ADEKVATNOST REGULATORNOG KAPITALA.....	19
4.1 Regulatorni kapital	19
4.2 Kapitalni zahtjev i adekvatnost regulatornog kapitala	23
4.3 Informacije o kreditnom riziku	25
4.4 Financijska poluga	38
5. PODACI I INFORMACIJE KOJE SE ODNOSE NA LIKVIDNOSNE ZAHTJEVE	39
6. IZLOŽENOSTI PO OSNOVU VLASNIČKIH ULAGANJA BANKE	47
7. KAMATNI RIZIK U BANKARSKOJ KNJIZI.....	48
8. ICAAP I ILAAP	52
8.1 Proces interne procjene adekvatnosti kapitala (ICAAP)	52
8.2 Podaci i informacije koje se odnose na ILAAP	53
9. NAKNADE RADNIKA.....	55
9.1 Informacije o postupku odlučivanja koji se primjenjuje pri određivanju politike naknada	55
9.2 Informacije o vezi između plaće i uspješnosti, odnosno o korelaciji između naknada, uspješnosti i rizika za sve zaposlenike	55
9.3 Omjeri između fiksnih i varijabilnih naknada	56

9.4	Informacije o kriterijima uspješnosti na kojima se zasnivaju prava na dionice, opcije ili varijabilne komponente naknada.....	56
9.5	Opis, kriteriji i obrazloženje varijabilnih naknada koje koristi Banka.....	57
10.	Poslovna mreža UniCredit Bank d.d. na dan 31. prosinca 2018. godine	58

Objava podataka i informacija Banke na dan 31.12.2018. godine (u daljem tekstu: Izvješće) je pripravljena u skladu s Odlukom o objavljivanju podataka i informacija Banke objavljenoj u Službenim novinama Federacije BiH broj 81/2017 dana 20.10.2017.godine.

U skladu s navedenom Odlukom Izvješće se javno objavljuje na internet stranicama UniCredit Bank d.d. Mostar <http://www.unicredit.ba>, najkasnije 31.05.2019. godine.

SAŽETAK

Objava podataka i informacija UniCredit Bank d.d. Mostar na dan 31.12.2018.

UniCredit Bank d.d. Mostar (u daljem tekstu: Banka) je na dan 31. prosinca 2018. godine ostvarila **stopu adekvatnosti ukupnog regulatornog kapitala u visini od 18,08%**. Ostvareni pokazatelj adekvatnosti kapitala potvrđuje stabilnost Banke i solidan potencijal za podržavanje kreditne aktivnosti i amortizaciju eventualnih rizika i u idućim razdobljima:

- **regulatorni kapital** Banke iznosi **661.872 tisuća KM**,
- **stopa adekvatnosti regulatornog kapitala** Banke iznosi **18,08%**,
- **ukupni regulatorni kapitalni zahtjev** Banke iznosi **419.169** (primjenom minimalne stope adekvatnosti kapitala od 12% propisane Odlukom o izračunavanju kapitala Banke).

Regulatorni kapital Banke čini zbroj osnovnog i dopunskog kapitala u iznosu od 661.872 tisuće KM.

Banka izračunava adekvatnost kapitala i izloženosti riziku u skladu s Odlukom o izračunavanju kapitala (Službene novine Federacije BiH 81/2017), koristeći pritom:

- standardizirani pristup za kreditni rizik,
- standardizirani pristup za tržišni rizik,
- standardizirani pristup za operativni rizik.

Izloženost ponderirana **kreditnim rizikom** je iznos svih aktivnih bilančnih stavki i pojedinih izvanbilančnih stavki (financijski instrumenti i izvanbilančne obveze po kojima je kreditna institucija izložena kreditnom riziku) za sve poslove u knjizi banke.

Na dan 31. prosinca 2018. izloženost kreditnom riziku iznosila je 3.157.249 tisuća KM.

Izloženost tržišnom riziku predstavlja zbroj kapitalnih zahtjeva za pozicije knjige banke i knjige trgovanja pomnoženih s 12,5.

Na dan 31. prosinca 2018. godine izloženost tržišnom riziku iznosila je 66.441 tisuća KM.

Izloženost operativnom riziku računa se kao zbroj kapitalnih zahtjeva izračunatih po standardiziranom pristupu pomnoženih s 12,5.

Na dan 31. prosinca 2018. godine izloženost operativnom riziku iznosila je 437.303 tisuće KM.

Kvantitativni podaci su prikazani u tablicama u Izvješću. Podaci su prikazani u tisućama KM, ukoliko nije drugačije navedeno.

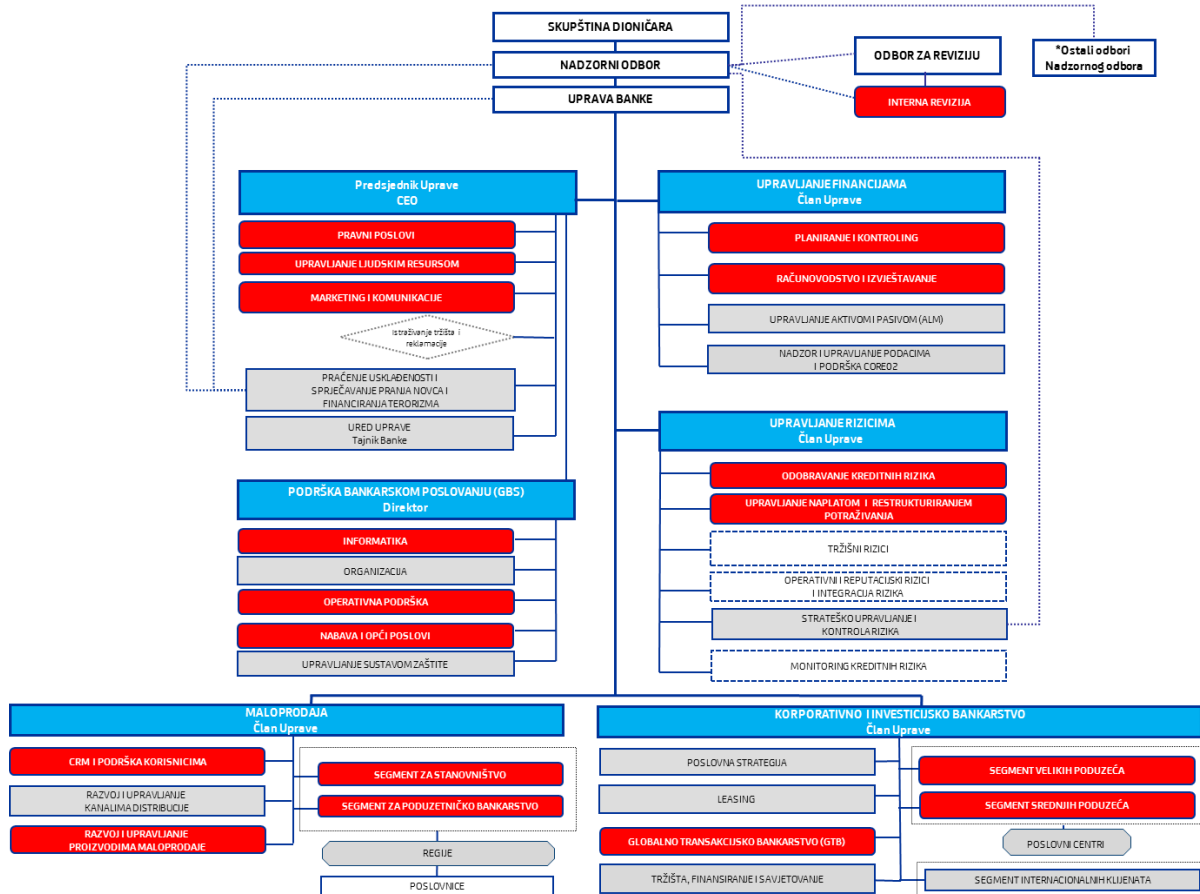
Ključni pokazatelji poslovanja, kao i kvantitativni podaci o upravljanju rizicima u poslovanju, objavljeni su u Godišnjem izvještaju Banke za 2018. koji je objavljen na internet stranici.

1. POSLOVNO IME I SJEDIŠTE BANKE

UniCredit Bank d.d. Mostar (u daljnjem tekstu: Banka) je registrirana poslovna banka sa sjedištem u Bosni i Hercegovini i dio je UniCredit Grupe.

Pridruženo društvo Banke konsolidirano metodom udjela je UniCredit Broker d.o.o. u kojemu Banka ima 49% vlasništva na dan 31.12.2018. godine.

1.1 Organizacijska struktura Banke na dan 31. prosinca 2018. godine – podjela na ključne organizacijske dijelove Banke:

2. VLASNIČKA STRUKTRURA I ORGANI BANKE

2.1 Dioničari Banke koji imaju 5% ili više učešća u kapitalu ili glasačkim pravima Banke

Tablica 1: Spisak dioničara Banke koji imaju 5% ili više dionica s glasačkim pravima na dan 31.12.2018.

	Ime/naziv dioničara	Obične dionice (% učešća)	Prioritetne dionice (% učešća)
1.	Zagrebačka banka d.d., Zagreb, Hrvatska	99,31%	95,65%
2.	Ostali	0,71%	4,35%

2.2 Članovi Nadzornog odbora i Uprave Banke

Nadzorni odbor

Tablica 2: Članovi Nadzornog odbora UniCredit Bank d.d. Mostar u 2018. godini

1.	Miljenko Živaljić	Predsjednik	Zagrebačka banka d.d., Zagreb, Hrvatska
2.	Claudio Cesario	Zamjenik predsjednika	Zagrebačka banka d.d., Zagreb, Hrvatska
3.	Marko Remenar	Član	Zagrebačka banka d.d., Zagreb, Hrvatska
4.	Dijana Hrastović	Član	Zagrebačka banka d.d., Zagreb, Hrvatska
5.	Helmut Franz Haller	Član	UniCredit S.p.A, podružnica Beč, Austrija
6.	Jasna Mandac	Član (do 18. siječnja 2018. godine)	Zagrebačka banka d.d., Zagreb, Hrvatska
	Dražena Gašpar	Član (od 19. siječnja 2018. godine)	Neovisni član
7.	Georg Günther Horndasch	Član (do 18. siječnja 2018. godine)	UniCredit S.p.A, podružnica München, Njemačka
	Danimir Gulin	Član (od 19. siječnja 2018. godine)	Neovisni član

Uprava Banke

Tablica 3: Članovi Uprave UniCredit Bank d.d. Mostar u 2018. godini

1.	Dalibor Ćubela	Predsjednik Uprave
2.	Slaven Rukavina	Član Uprave za Maloprodaju
3.	Igor Bilandžija	Član Uprave za Korporativno i investicijsko bankarstvo
4.	Amina Mahmutović	Član Uprave za Upravljanje rizicima
5.	Davor Pavlić	Član Uprave za Podršku bankarskom poslovanju (do 28. veljače 2018. godine)
6.	Viliam Pätöprstý	Član Uprave za Upravljanje financijama

2.3 Politike za izbor i procjenu članova Nadzornog odbora i Uprave Banke

Nadzorni odbor

Banka osigurava da članovi Nadzornog odbora Banke imaju stručna znanja, sposobnosti i iskustvo potrebno za neovisno i samostalno vođenje poslova Banke te za razumijevanje poslova i značajnih rizika Banke.

Politikom za izbor i procjenu ispunjavanja uvjeta za članove Nadzornog odbora UniCredit Bank d.d. Mostar, utvrđuju se uvjeti za članstvo u Nadzornom odboru Banke te propisuje postupak procjene ispunjavanja uvjeta članova Nadzornog odbora.

Za člana Nadzornog odbora može se imenovati osoba koja udovoljava sljedećim uvjetima:

- koja ima dobar ugled,
- koja ima odgovarajuća stručna znanja, sposobnost i iskustvo potrebno za ispunjavanje obaveza iz svoje nadležnosti,
- koja nije u sukobu interesa u odnosu na Banku, dioničare, članove Nadzornog odbora, nositelje ključnih funkcija i Upravu Banke i druge zainteresirane strane,
- koja je spremno i u mogućnosti posvetiti dovoljno vremena za ispunjavanje obaveza i odgovornosti iz nadležnosti Nadzornog odbora i
- koja može biti član Nadzornog odbora prema odredbama propisa o privrednim društvima.

Pri procjeni iskustva pojedinačnog člana Nadzornog odbora Banke treba razmotriti:

- teorijsko iskustvo, stečeno obrazovanjem i stručnim osposobljavanjem,
- praktično iskustvo, stečeno obavljanjem prethodnih poslova.

Referentne oblasti za procjenu teorijskog i praktičnog iskustva pojedinačnog člana Nadzornog odbora Banke su:

- financijska tržišta,
- regulatorni okvir i propisani standardi poslovanja banaka i drugih financijskih institucija,
- strateško planiranje i poznavanje poslovne strategije banke ili njenog poslovnog plana i njegovog izvršenja,
- upravljanje rizicima (identifikacija, mjerenje, odnosno procjena, praćenje, kontrola i izvještavanje ključnim rizicima), uključujući i odgovornosti pojedinačnog člana organa banke u tom procesu,
- upravljanje, nadzor i kontrola u postupcima i mjerama banke i drugih financijskih institucija, i
- financijsko planiranje, analiza i kontrola u bankama i sličnim financijskim institucijama.

Uprava Banke

Banka osigurava da članovi Uprave Banke imaju stručna znanja, sposobnosti i iskustvo potrebno za neovisno i samostalno vođenje poslova Banke te za razumijevanje poslova i značajnih rizika Banke.

Politikom za izbor i procjenu ispunjavanja uvjeta za članove Uprave UniCredit Bank d.d. Mostar, utvrđuju se uvjeti za članstvo u Upravi Banke te propisuje postupak procjene ispunjavanja uvjeta članova Uprave.

Član Uprave Banke može biti osoba koja, u svakom trenutku ispunjava sljedeće uvjete:

- koja ima dobar ugled,
- VSS-VII stupanj stručne spreme, odnosno visoko obrazovanje prvog ciklusa (koje se vrednuje sa 240 ECTS bodova) ili drugog ili trećeg ciklusa Bolonjskog sustava studiranja,
- koje ima potreban nivo i profil edukacije i obuke i odgovarajuće praktično iskustvo potrebno za vođenje poslova Banke,
- koja nije u sukobu interesa u odnosu na Banku, dioničare, članove Nadzornog odbora Banke, ostale članove Uprave Banke, nositelje ključnih funkcija u Banci i Upravu Banke,
- za koju je na osnovu dosadašnjeg ponašanja moguće opravdano zaključiti da će pošteno i savjesno obavljati poslove člana Uprave Banke i
- druge uvjete za člana Uprave prema odredbama propisa o privrednim društvima i koje može propisati Agencija svojim aktima.

Pri procjeni iskustva pojedinačnog člana Uprave Banke treba razmotriti:

- teorijsko iskustvo, stečeno obrazovanjem i stručnim osposobljavanjem.
- praktično iskustvo, stečeno obavljanjem prethodnih poslova.

Referentne oblasti za procjenu teorijskog i praktičnog iskustva pojedinačnog člana Uprave Banke su:

- financijska tržišta,
- regulatorni okvir i propisani standardi poslovanja banaka i drugih financijskih institucija,
- strateško planiranje i poznavanje poslovne strategije banke ili njenog poslovnog plana i njegovog izvršenja,
- upravljanje rizicima (identifikacija, mjerenje, odnosno procjena, praćenje, kontrola i izvještavanje o ključnim rizicima), uključujući i odgovornosti pojedinačnog člana organa banke u tom procesu,
- upravljanje, nadzor i kontrola u postupcima i mjerama banke i drugih financijskih institucija i
- financijsko planiranje, analiza i kontrola u bankama i sličnim financijskim institucijama.

2.4 Odbor za reviziju

Tablica 4: Članovi Odbora za reviziju UniCredit Bank d.d. Mostar u 2018. godini

1.	Danimir Gulin	Predsjednik (do 18. siječnja 2018. godine)
	Mirjana Hladika	Predsjednik (od 19. siječnja 2018. godine)
2.	Marijana Brcko	Član (do 18. siječnja 2018. godine)
	Antonija Matošin	Član (od 19. siječnja 2018. godine)
3.	Ante Križan	Član (novi mandat od 19. siječnja 2018. godine)
4.	Hrvoje Matovina	Član (do 18. siječnja 2018. godine)
5.	Christian Pieschel	Član (do 18. siječnja 2018. godine)

2.5 Odbori Nadzornog odbora

Tablica 5: Članovi Odbora za imenovanja u UniCredit Bank d.d. Mostar u 2018. godini

1.	Miljenko Živaljić	Predsjednik
2.	Claudio Cesario	Član
3.	Dijana Hrastović	Član

Odbor za imenovanja zasjeda po potrebi, tj. ovisno od vrste materijala nominiranog na odlučivanje Nadzornom odboru.

Tablica 6: Članovi Odbora za rizike u UniCredit Bank d.d. Mostar u 2018. godini

1.	Claudio Cesario	Predsjednik
2.	Marko Remenar	Član
3.	Danimir Gulin	Član

Odbor za rizike zasjeda po potrebi, tj. ovisno od vrste materijala nominiranog na odlučivanje Nadzornom odboru.

Tablica 7: Članovi Odbora za naknade u UniCredit Bank d.d. Mostar u 2018. godini

1.	Miljenko Živaljić	Predsjednik
2.	Claudio Cesario	Član
3.	Dijana Hrastović	Član

Odbor za naknade zasjeda po potrebi, tj. ovisno od vrste materijala nominiranog na odlučivanje Nadzornom odboru.

2.6 Interna revizija

Sukladno Zakonu o bankama (u daljem tekstu: Zakon), UniCredit bank d.d. Mostar (u daljem tekstu: Banka) organizirala je Internu reviziju, kao zaseban organizacijski dio, funkcionalno i organizacijski neovisnu o aktivnostima koje revidira i o drugim organizacijskim dijelovima Banke, izbjegavajući na taj način sukob interesa. Interni akti kojima je propisan i reguliran rad Interne revizije u skladu su sa Zakonom i podzakonskim aktima te su usvojeni od strane Nadzornog odbora.

U svome radu, Interna revizija usklađena je s drugim kontrolnim funkcijama, kako bi se osigurao adekvatan pristup kontroli i evaluaciji sustava unutarnjih kontrola u cijeloj Banci. U tom smislu, Interna revizija procjenjuje adekvatnost i učinkovitost funkcija Upravljanja rizicima i Praćenja usklađenosti te drugih funkcija koje obavljaju kontrole (npr. Upravljanje financijama, Upravljanje sustavom zaštite). Razmjena informacija između Interne revizije i drugih kontrolnih funkcija - i obratno - nužna je kako bi se osigurala adekvatna provedba kontrolnih aktivnosti. Osobito, Interna revizija može dijeliti informacije o reviziji (npr. planovi revizije, nalaz, periodično izvješćivanje) s kontrolnim funkcijama druge razine, na temelju tzv. "treba biti upoznat" načela.

Internom revizijom rukovodi Direktor, kojeg imenuje Nadzorni odbor Banke. Direktor Interne revizije neovisan je u svom radu i obavlja isključivo poslove za koje je odgovoran, a sve u skladu sa poslovnim domenom, ovlaštenjima i odgovornostima rukovoditelja definiranim Pravilnikom o organizaciji UniCredit Bank d.d. Mostar i ostalim internim aktima koji reguliraju organizaciju i sistematizaciju zanimanja u pojedinim organizacijskim jedinicama Banke.

Revizijske aktivnosti provode se u skladu s godišnjim i dugoročnim planom rada Interne revizije. Plan rada Interne revizije ima za cilj obavljanje revizijskih aktivnosti na učinkovit i ekonomičan način u skladu s procjenom rizika, zakonskim i pravnim uvjetima i zahtjevima Uprave. Njime se razvija opća strategija i detaljan pristup temeljen na očekivanoj prirodi, vremenskom rasporedu i opsegu revizija kako bi se osigurala njihova učinkovitost, ekonomičnost i pravovremeno obavljanje. Struktura plana temeljena je na tri razine: dugoročni, godišnji i operativni plan.

Dugoročni plan Interne revizije, kojeg usvaja Nadzorni odbor, uzima u obzir lokalnu procjenu rizika te obvezne lokalne revizije s fiksnim intervalima. Najduže razdoblje dozvoljeno za dugoročni plan je pet godina. Isti se usklađuje svake godine na periodičnoj osnovi kao dio kontinuiranog dugoročnog planiranja i čini osnovu za pripremu godišnjeg plana.

Godišnji plan Interne revizije, kojeg usvaja Nadzorni Odbor, ima za cilj utvrditi revizijske aktivnosti koje će tijekom iduće godine obaviti kontrolna funkcija Interne revizije, u skladu s eksternim propisima i internim smjernicama, uz učinkovitu raspodjelu resursa i kvartalni raspored revizija.

Operativni plan revizije sadrži detaljan plan godišnje revizije s opisom aktivnosti koje je potrebno izvršiti, s uključenim strukturama ili procesima, s predviđenim vremenom i resursima koje treba zadužiti za reviziju tijekom iduće godine.

Direktor Interne revizije dostavlja izvještaje o radu Upravi Banke, Nadzornom odboru i Odboru za reviziju te redovito sudjeluje na sjednicama tijela koje izvještava. Izvještaje o radu Interne revizije (kvartalne, polugodišnje i godišnje izvještaje), uz pribavljeno izjašnjenje Uprave i Odbora za reviziju, usvaja Nadzorni odbor Banke.

2.7 Eksterni revizor

Deloitte d.o.o. Sarajevo je imenovan za neovisnog vanjskog revizora za 2018. godinu.

3. STRATEGIJA I POLITIKE ZA UPRAVLJANJE RIZICIMA

3.1 Opis strategije i politika

Za upravljanje rizicima u UniCredit Bank d.d. Mostar (u daljnjem tekstu: Banka) odgovorna je divizija Upravljanje rizicima. Odgovornost divizije uključuje poslove identifikacije, mjerenja, ocjene rizičnog profila Banke uzimajući u obzir sve značajne rizike, nadzor nad funkcioniranjem metoda i modela za upravljanje svim vrstama rizika, vrednovanje adekvatnosti i djelotvornosti unutarnjih kontrola u procesu upravljanja svim vrstama rizika.

Banka je organizaciju, a samim tim i sustav upravljanja rizicima, prilagodila svom modelu poslovanja. Na taj način djeluje u utvrđenom regulatornom okviru, te u okviru *Strategije preuzimanja i upravljanja rizicima* i *Politike za upravljanje rizicima* koje su definirala upravljačka tijela Banke. *Strategija preuzimanja i upravljanja rizicima* i *Politika za upravljanje rizicima* ažuriraju se godišnje u skladu s apetitom za rizik.

Kreditni rizici

Kreditni rizik je mogućnost gubitka zbog neispunjavanja dužnikove novčane obveze prema Banci. Kreditni rizik uključuje i rizik zemlje, rizik koncentracije, valutno-inducirani kreditni rizik i rezidualni rizik.

Rizik zemlje obuhvaća: političko-ekonomski rizik i rizik transfera. Političko-ekonomski rizik podrazumijeva mogućnost ostvarivanja gubitka zbog spriječenosti Banke da naplati potraživanja uslijed ograničenja utvrđenih propisima/aktima državnih i drugih državnih organa iz države porijekla dužnika, kao i općih i sistemskih prilika u toj državi. Rizik transfera podrazumijeva mogućnost ostvarivanja gubitka zbog spriječenosti Banke da naplati potraživanja iskazana u valuti koja nije službena valuta države porijekla dužnika i to uslijed ograničenja plaćanja obaveza prema vjerovnicima iz drugih država u određenoj valuti koja je utvrđena aktima državnih i drugih dužnika države porijekla dužnika.

Rizik koncentracije je rizik koji proizlazi iz svake pojedinačne, izravne ili neizravne, izloženosti prema jednom licu/Grupi povezanih lica ili skupa izloženosti koje povezuju zajednički faktori rizika, kao što su isti privredni sektor, geografsko područje, istovrsni proizvodi, odnosno primjena tehnika smanjenja kreditnog rizika.

Rezidualni rizik jest rizik gubitka koji nastaje ako su priznate tehnike smanjenja kreditnog rizika kojim se Banka koristi manje djelotvorne nego što se prvobitno očekivalo ili njihova primjena nedovoljno utječe na smanjenje rizika kojima je Banka izložena.

Ciljevi i osnovna načela preuzimanja i upravljanja kreditnim rizikom te sklonost Banke za preuzimanje kreditnog rizika temelje se na *Strategiji preuzimanja i upravljanja rizicima*, *Politici za upravljanje rizicima* te *Politici upravljanja kreditnim rizikom*.

Smjernice definirane prethodno navedenim aktima u osnovi su usmjerene kontinuiranom jačanju kreditne kvalitete portfelja uvažavajući postojeću strukturu i strateški definirane ciljeve a obuhvaćaju sljedeća načela:

- odabir klijenata temeljem sveobuhvatne procjene rizika,
- procjena rizika u postupku odobravanja,
- poboljšanje kvalitete portfelja predlaganjem optimalnih aktivnosti strukturiranja,
- upravljanje instrumentima kreditne zaštite u portfelju te po potrebi pribavljanje dodatnih adekvatnih instrumenata osiguranja s ciljem umanjavanja kreditnog rizika,
- fokus na kontinuirano praćenje kreditnog rizika plasmana te pravodobna podrška klijentima u prevladavanju kratkotrajnih poteškoća,
- provedba restrukturiranja u skladu sa definiranim pravilima,
- upravljanje velikim izloženostima i koncentracijama.

Banka izračunava kapitalni zahtjev za kreditni rizik koristeći pritom standardizirani pristup sukladno regulatornim okvirima.

Tržišni rizici

Tržišni rizik se definira kao izravan učinak promjene cijena na tržištu na prinos i/ili poziciju imovine Banke. Osnovnim čimbenicima rizika smatraju se rizik kamatne stope, valutni rizik, rizik ulaganja u vlasničke vrijednosne papire, robni rizik, rizik volatilnosti, rizik kreditne marže, rizik statusa neispunjenja obveze i rizik kreditne migracije.

Temelj upravljanja tržišnim rizikom predstavlja Strategija tržišnog rizika.

Strategija preuzimanja i upravljanja relevantnim čimbenicima tržišnog rizika propisana je kroz sustav definiranih limita za tržišne rizike. Sve pozicije koje drži Banka mogu se zauzeti samo u skladu s limitima opisanim u Strategiji. Limiti se revidiraju najmanje jednom godišnje, a po potrebi i češće.

Strategijom se, također, utvrđuje postupak usvajanja limita te definiraju funkcije i sustavi nadzora limita, postupci u slučaju prekoračenja limita ili pragova upozorenja, kao i linije izvještavanja svih organizacijskih jedinica koje upravljaju tržišnim rizikom.

Strategija upravljanja tržišnim rizicima definirana je kroz upravljački okvir, apetit za rizik, kapacitet preuzimanja rizika, popis dozvoljenih proizvoda, sustav limita i razina upozorenja i njihovog nadzora te postupke testiranja otpornosti na stres. Strategija upravljanja tržišnim rizicima redovito se usklađuje s poslovnom strategijom te se izrađuje najmanje jednom godišnje, a po potrebi i češće.

Banka izračunava kapitalni zahtjev za tržišni rizik koristeći pritom standardizirani pristup sukladno regulatornim okvirima.

Operativni rizici

Operativni rizik je rizik od nastanka negativnih efekata na financijski rezultat i kapital Banke uslijed propusta u radu radnika, neadekvatnih procedura i procesa u Banci, neadekvatnog upravljanja informacijskim i drugim sustavima u Banci, kao i uslijed nastupanja nepredvidivih vanjskih događaja. Obzirom na navedeno, poseban imperativ i fokus u strateškom upravljanju operativnim rizicima Banka stavlja na širenje kulture upravljanja rizicima, na sprječavanje pranja novca i financiranja terorizma, na zaštitu osobnih podataka, na zaštitu od cyber rizika, na zaštitu od rizika informacijske i komunikacijske tehnologije, kao i sve ostale relevantne vrste operativnih rizika.

Strategije operativnog rizika utvrđuju se godišnje, primarno uzimajući u obzir rizike koji nastaju pri realizaciji strateškog poslovnog plana i budžeta, relevantne promjene u internim sustavima kontrole i u vanjskom okruženju te sukladno ciljevima apetita za rizik. Strategijama za operativni rizik pokrivena su i područja upravljanja reputacijskim rizikom.

Banka izračunava kapitalni zahtjev za operativni rizik koristeći pritom jednostavni pristup sukladno regulatornim okvirima.

Reputacijski rizici

Reputacijski rizik je trenutni ili budući rizik koji prijete prihodima i kapitalu, a koji proizlazi iz nepovoljne predodžbe o imidžu financijske institucije od strane klijenata, drugih ugovornih strana, dioničara/ulagača, regulatora ili zaposlenika.

Reputacijski rizik prisutan je u cijeloj organizaciji, a izloženost reputacijskom riziku odražava adekvatnost internog procesa upravljanja rizikom Banke, kao i efikasnost i način postupanja rukovodstva u odnosu prema vanjskim utjecajima ili bankarskim transakcijama. Može se smatrati sekundarnim efektom svih drugih kategorija rizika, kao što su kreditni, tržišni, operativni i rizik likvidnosti (tzv. „primarni“ rizici).

3.2 Organizacija funkcije Upravljanja rizicima

Funkcijom Upravljanja rizicima rukovodi član Uprave za Upravljanje rizicima, kojeg je imenovao Nadzorni odbor Banke, uz prethodnu suglasnost Agencije za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: FBA). Organizacijski dio Upravljanje rizicima organiziran je kroz rad nekoliko osnovnih organizacijskih cjelina, od kojih neke imaju i nižu organizacijsku strukturu. Upravljanje rizicima predstavlja tzv. drugu, neovisnu razinu upravljanja i kontrole rizika. Ključna, ne i jedina, područja pokrivena svakodnevnim i sustavnim aktivnostima Upravljanja rizicima odnose se na:

- kreditni rizik,
- tržišni rizik,
- rizik likvidnosti,
- operativni rizik,
- reputacijski rizik,
- postupak interne procjene adekvatnosti kapitala,
- postupak interne procjene adekvatnosti likvidnosti,
- Plan oporavka.

Upravljanje rizicima organizirano je kroz sljedeće organizacijske dijelove:

- **Odobrovanje kreditnog rizika** je sektor nadležan za procjenu kreditnog rizika, te sprječavanje i prepoznavanje potencijalnih prijevара u procesu odobravanja plasmana pravnim i fizičkim osobama s ciljem očuvanja ciljanog rizičnog profila i kvalitete aktive. Sektor se dijeli na nekoliko organizacijskih jedinica u čijoj su domeni: procjena kreditnog rizika pravnih i fizičkih osoba kroz proces odobravanja rizičnih izloženosti, te kontinuirana podrška prodajnim dijelovima u adekvatnom strukturiranju kreditnih prijedloga/transakcija za klijente u nadležnosti;
- **Upravljanje naplatom i restrukturiranjem potraživanja** je sektor nadležan za upravljanje kreditnim rizikom pravnih i fizičkih osoba klasificiranih kao „Restrukturiranje“ i „Upravljanje lošim potraživanjima“ s ciljem sanacije rizičnog profila i kvalitete aktive;
- **Monitoring kreditnih rizika** je organizacijski dio nadležan za monitoring kreditnog portfelja pravnih i fizičkih osoba;
- **Strateško upravljanje i kontrola rizika** je odjel odgovoran za koordinaciju definiranja i provođenja strategije kreditnog rizika sukladno zakonu i standardima Grupe te dizajn kreditnih procesa, proizvoda i tehnika smanjenja rizika u cilju održavanja ostvarivanja planiranih poslovnih ciljeva u uvjetima tržišta na kojima Banka posluje, te za analizu i monitoring ključnih pokazatelja upravljanja kreditnim rizikom, razvoj i implementaciju modela procjene rezervacija, te osiguranje upravljačkih i operativnih izvješća o strukturi i kvaliteti kreditnog portfelja. U domeni odjela je i upravljanje aktivnostima vezanim uz dizajn i održavanje baza i specifikacija podataka, provedba testova otpornosti na stres za izloženost kreditnom riziku i izračun internih kapitalnih zahtjeva za pokriće kreditnih rizika.
Strateško upravljanje i kontrola rizika predstavlja i kontrolnu funkciju upravljanja rizicima uspostavljenu od strane Nadzornog odbora Banke i čini centralnu točku unutar Upravljanja rizicima koja koordinira aktivnosti analize, praćenja i izvještavanja o rizicima iz nadležnosti ostalih organizacijskih dijelova s ciljem da se kroz kontrolnu funkciju prate sve vrste rizika kojima je Banka izložena ili bi mogla biti izložena u svom poslovanju (kreditni, tržišni, reputacijski i ostali rizici);
- **Tržišni rizici** su organizacijski dio odgovoran za upravljanje tržišnim rizicima u skladu s međunarodnim standardima i poslovnom strategijom Banke te upravljanje rizikom likvidnosti kroz identifikaciju, mjerenje, kontrolu i pravovremeno izvještavanje o utjecaju tržišnih rizika na ostvarenje poslovnih ciljeva Banke;
- **Operativni i reputacijski rizici i integracija rizika** predstavlja zaseban organizacijski dio u okviru Upravljanja rizicima u čijoj je odgovornosti identifikacija operativnog i reputacijskog rizika na razini Banke te predlaganje mjera i unapređenja u procesima/proizvodima s ciljem poboljšanja upravljanja operativnim i reputacijskim rizikom na razini Banke kao i analiza i izvještavanje o operativnom i reputacijskom riziku za potrebe Banke i Grupe. Ovaj organizacijski dio nadležan je i za koordiniranje procesa ocjene adekvatnosti internog kapitala te za koordiniranje izrade i održavanja Plana oporavka.

3.3 Obuhvatnost i karakteristike sustava izvješćivanja o rizicima te načina mjerenja rizika

Kreditni rizici

Banka ima uspostavljen sustav za izvještavanje kojim se osiguravaju primjerene informacije o strukturi kreditnog portfelja (rizične skupine, vrste potraživanja, segmentacija, dani kašnjenja i drugi elementi potrebni za upravljanje portfeljem) uključujući identifikaciju svih koncentracija rizika. U slučaju prekoračenja limita obavještavaju se nadležna tijela Banke te se u zadanom roku definira plan aktivnosti u cilju usklađenja s definiranim limitima.

Uprava, Kreditni odbor i Nadzorni odbor redovno se izvještavaju o izloženosti Banke kreditnom riziku. Izvještaj obuhvaća kvalitetu aktive i ključne pokazatelje rizičnosti (volumeni neprihodujućih kredita, pokrivenost neprihodujućih kredita ispravkama vrijednosti, volumeni prihodujućih kredita, pokrivenost prihodujućih kredita ispravkama vrijednosti, udio neprihodujućih kredita u ukupnim kreditima, trošak ispravke vrijednosti, kretanje portfelja, očekivana kretanja) te ostale podatke značajne za upravljanje i kontrolu kreditnog rizika.

Redovno se prate pokazatelji apetita za rizik (EL –očekivani gubitak, EL new Business – očekivani gubitak za novi biznis, pokrivenost neprihodujućeg portfelja ispravkama vrijednosti, volumen neprihodujućeg portfelja).

Izvješća za regulatora se izrađuju u opsegu i rokovima kako je to regulirano odlukama Agencije za bankarstvo.

Tržišni rizici

Tržišni rizik u Grupi i Banci procjenjuje se, kontrolira i ograničava uglavnom kroz dvije skupine mjera:

- Globalne mjere tržišnog rizika

Postoji pet globalnih mjera tržišnog rizika definiranih za upravljanje: Procjena rizičnosti vrijednosti („Value at Risk“ → VaR), Rizičnost vrijednosti za stres („Stressed value at risk“ → SVaR), Dodatni trošak za rizik („Incremental Risk Charge“ → IRC); Upozoravajuća razina gubitka („Loss Warning Level“ → LWL), Rezultati testiranja otpornosti na stres („Stress Test Warning Level“ → STWL).

Limiti na Globalne mjere tržišnih rizika trebaju odrediti granicu prihvaćenog gubitka za knjigu trgovanja, te ukupne aktivnosti knjige trgovanja i knjige banke.

- Granularne mjere tržišnog rizika

Limiti na granularne mjere tržišnih rizika (Granular Market Limits - GMLs) nadopunjuju globalne mjere tržišnih rizika i predstavljaju transparentnu, dubinsku i strogu kontrolu izloženosti riziku jer su postavljene za pojedinačne osjetljivosti, nominalne izloženosti ili stresne scenarije. Glavne granularne mjere tržišnog rizika su: BPV – Basis Point Value i CPV – Credit Basis Point Value. BPV se koristi za sve stavke aktive i pasive, dok se CPV koristi za vrijednosne papire.

Pri upravljanju izloženosti tržišnim rizicima, Banka se rukovodi najmanje odredbama i limitima propisanim: Zakon o bankama FBiH, Odluka o upravljanju rizicima u banci, Odluka o izračunavanju kapitala banke, Odluka o upravljanju deviznim rizikom banke, Ostali zakoni i podzakonski akti koji reguliraju poslovanje banaka u Bosni i Hercegovini, Poslovni akti koje su usvojili nadležni organi Banke, Pravila i procedure utvrđene na nivou grupacije.

Banka je svojim internim aktima propisala limite i smjernice, kako bi se dugoročno osiguralo uklapanje u limite i odredbe, koje za područje upravljanja tržišnim rizicima propisuje zakonski okvir Federacije BiH i države Bosne i Hercegovine te kako bi se stvorile pretpostavke za ostvarenje strateških ciljeva Banke, uz prihvatljivo izlaganje tržišnim rizicima s aspekta standarda Grupe.

Tržišni rizici izvještavaju organizacijske dijelove odgovorne za upravljanje pojedinim vrstama tržišnog rizika, rukovodstvo Banke te regulatora.

Operativni rizici

Uprava (najmanje kvartalno) i Nadzorni odbor (najmanje polugodišnje, po potrebi i češće) redovno se izvještavaju o izloženosti Banke operativnim rizicima. Izvještaj najčešće obuhvaća analizu gubitaka nastalih uslijed događaja operativnog rizika, podatke o nadoknadama za gubitke od operativnog rizika, podatke o vrijednosti kapitala za operativni rizik, status indikatora operativnih rizika, rezultate provedenih procjena operativnih rizika, status praćenja mitigacije i implementacije strategija, ostale podatke značajne za upravljanje i kontrolu operativnog rizika.

Minimalno se godišnjoj utvrđuje te redovno kvartalno prati pokazatelj apetita za rizik za operativne rizike tzv. ELOR, kao prihvatljiva mjera očekivanih gubitaka operativnog rizika. Banka vrši obračun regulatornog kapitala za operativni rizik prema jednostavnom pristupu, u skladu sa Odlukom o kapitalu banaka.

Reputacijski rizici

Uprava i Nadzorni odbor najmanje su kvartalno informirani su o izloženosti Banke reputacijskim rizicima izvješćem koje sadrži podatke značajne za upravljanje i kontrolu reputacijskog rizika.

ICAAP i Plan oporavka

U skladu sa regulatornim obvezama Nadzorni odbor, na prijedlog Uprave, razmatra i usvaja Izvješće o primjeni ICAAPa i Plan oporavka Banke te ih dostavlja u FBA u skladu sa regulatorno utvrđenim načinom i rokovima.

3.4 Tehnike ublažavanja rizika, kao i načini koje banka koristi za osiguravanje i praćenje efikasnosti u ublažavanju rizika

Kreditni rizici

Upravljanje instrumentima kreditne zaštite predstavlja integralni dio sustava upravljanja kreditnim rizikom. Sveobuhvatno upravljanje instrumentima osiguranja obuhvaća:

- dosljedne i koordinirane metode, instrumente i strategije potrebne sa globalnog bankarskog stajališta i
- adekvatne procedure, sustave i procese potrebne za svakodnevno upravljanje rizicima.

Kreditna strategija definira strategiju instrumenata osiguranja u skladu sa apetitom za rizik uzimajući u obzir profil kreditnog rizika i ciljane kapitalne zahtjeve.

U izračun kapitalnih zahtjeva za kreditni rizik, Banka uključuje instrumente kreditne zaštite koji ispunjavaju uvjete definirane Odlukom o izračunavanju kapitala banke, Agencije za Bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine. Primarni referentni izvori koji su korišteni za sačinjavanje predmetne Odluke su, prije svega, relevantne odredbe iz EU pravnog okvira za poslovanje i nadzor kreditnih institucija, kojeg čine relevantne odredbe CRR-a. Dodatno, Zakon o bankama definira obavezu osiguranja pokrivenosti kolateralom dijela izloženosti koji prelazi 5% priznatog kapitala banke. Pod kolateralom se podrazumijeva prvoklasan/kvalitetan kolateral u skladu sa Odlukom o minimalnim standardima za upravljanje kreditnim rizikom i klasifikaciju aktive banaka.

Upravljanje instrumentima osiguranja obuhvaća učinkovitu implementaciju tehnika smanjenja kreditnog rizika u poslovnim procesima Banke, koji imaju za cilj maksimiziranje pozitivnih učinaka kreditne zaštite na kapitalne zahtjeve.

Banka primjenjuje standardizirani pristup za izračunavanje kapitalnih zahtjeva za kreditni rizik, pri čemu se izračun iznosa izloženosti ponderiranog rizikom može prilagoditi uzimajući u obzir instrumente kreditne zaštite, ako su ispunjeni uvjeti za priznavanje materijalne i nematerijalne kreditne zaštite.

Sustav upravljanje kolateralima obuhvaća:

- formalnu i suštinsku kontrolu pojedinačnih instrumenata kreditne zaštite u okviru procesa odobravanja i prihvaćanja,
- kontinuirano vrednovanje i praćenje promjena vrijednosti instrumenata kreditne zaštite,

- analizu podataka i izvještavanje.

Pri izračunu efekata smanjenja kreditnog rizika, Banka koristi slijedeće vrste instrumenata kreditne zaštite:

- materijalnu kreditnu zaštitu,
- nematerijalnu kreditnu zaštitu.

U dijelu materijalne kreditne zaštite, Banka pri vrednovanju financijskog kolaterala primjenjuje složenu metodu financijskog kolaterala.

Pored financijskih kolaterala, UniCredit Banka d.d. primjenjuje materijalnu kreditnu zaštitu u obliku:

- nekretnina,
- gotovinskih pologa položenih kod druge banke ili instrumente koji se mogu smatrati gotovinom koje drži druga banka, u neskrbničkom odnosu, a koji su dati kao zalog banci kreditoru,
- police životnog osiguranja založene u korist banke kreditora.

Nematerijalnu kreditnu zaštitu predstavljaju garancije, jamstva i kontragarancije. Slijedeće subjekte Banka može smatrati priznatim pružateljima nematerijalne kreditne zaštite: centralne vlade i centralne banke, jedinice regionalne vlade i lokalne vlasti, multilateralne razvojne banke, međunarodne organizacije čijim se izloženostima dodjeljuje ponder rizika 0%, subjekti javnog sektora, institucije i financijske institucije, ostala privredna društva, uključujući i matična privredna društva, zavisno društvo pravne osobe i pridružena privredna društva banke ako ta druga privredna društva imaju kreditnu procjenu vanjske institucije za procjenu kreditnog rizika (ECAI) koja je registrirana ili certificirana u skladu sa propisima EU o agencijama za kreditni rejting.

U skladu sa Odlukom o velikim izloženostima, za potrebe velikih izloženosti, garancije izdate od strane matičnog društva banke ili bilo koje povezane osobe matičnog društva banke ne priznaje se kao nematerijalna kreditna zaštita.

Rizik koncentracije

Rizik koncentracije je rizik koji proizlazi iz svake pojedinačne, direktne ili indirektna, izloženosti prema jednoj osobi/grupi povezanih osoba ili skupa izloženosti koje povezuju zajednički faktori rizika, kao što su isti privredni sektor, geografsko područje, istovrsni proizvodi, odnosno primjena tehnika smanjenja kreditnog rizika.

Sa stanovišta instrumenata osiguranja, rizik koncentracije obuhvata: identifikaciju, monitoring i kontrolu bilo koje koncentracije kolaterala u smislu davatelja kolaterala, vrsta ili industrijskih sektora, na nivou portfelja. Banka analizira, u mjeri u kojoj je to moguće, svoje izloženosti prema izdavateljima kolaterala, pružateljima nematerijalne kreditne zaštite i odnosnoj imovini radi utvrđivanja mogućih koncentracija, te prema potrebi poduzima mjere i obavještava Regulatora o istom.

Tržišni rizici

Mjere ublažavanja tržišnih rizika uspostavljene su kroz sustav kontinuiranog, dnevnog monitoringa usklađenosti s propisanim ograničenjima u obliku limita ili upozoravajućih razina ograničenja.

Operativni rizici

U uspostavljenom sustavu upravljanja operativnim rizicima, Banka se koristi određenim kvalitativnim i kvantitativnim alatima/tehnikama za identifikaciju, mjerenje, kontrolu operativnih rizika. Cilj navedenih alata/tehnika jeste smanjiti, spriječiti ili prenijeti izloženost riziku, kao i spriječiti ili smanjiti potencijalne negativne posljedice i gubitke. Navedeni alati/tehnike se mogu podijeliti na slijedeće ključne skupine:

- unapređenje sustava internih kontrola (proces, proizvodi, IT rješenja, procjena prilikom uvođenja novih i/ili značajnih izmjena postojećih proizvoda/usluga i ostalih promjena, redovno testiranje plana neprekidnosti poslovanja kako bi se osigurao pouzdan sustav upravljanja operativnim rizikom u slučaju prekida rada ključnih poslovnih procesa Banke),
- unapređenje ponašanja i stavova (treninzi, te ostale mjere koje se odnose na upravljanje ljudskim resursom),

- transfer rizika (strategija ugovaranja osiguranja).

3.5 Adekvatnost uspostavljenog sustava upravljanja rizicima banke u odnosu na njen rizični profil i poslovnu politiku i strategiju

Rizični profil je procjena svih rizika kojima je Banka izložena ili bi mogla biti izložena u svom poslovanju. Prilikom identifikacije rizika, Banka prvo polazi od razmatranja regulatornih rizika, a potom i ostalih rizika prepoznatih prilikom procjene adekvatnosti kapitala, prethodnih i budućih događaja. U svrhu praćenja i kontrole rizika, a uzimajući u obzir profil rizičnosti Banke, Nadzorni odbor je donio odluku o uspostavljanju kontrolnih funkcija, a to su funkcije: upravljanja rizicima, funkcija interne revizije i funkcija praćenja usklađenosti.

Djelokrug rada Interne revizije je utvrditi jesu li upravljanje rizicima u Banci, kao i kontrole te upravljački procesi koji su dizajnirani i provedeni od strane menadžmenta, odgovarajući i funkcioniraju li pravilno, s posebnim naglaskom na sljedeće:

- ocjena sustava za upravljanje rizicima u Banci i ključnih rizika u cilju identifikacije, mjerenja, praćenja, procjene, kontrole, izvještavanja i poduzimanja odgovarajućih mjera za ograničavanje i ublažavanje rizika u Banci,
- procjenu adekvatnosti i pouzdanosti funkcije upravljanja rizicima.

Strateško upravljanje i kontrola rizika predstavlja kontrolnu funkciju upravljanja rizicima uspostavljenu od strane Nadzornog odbora.

Aktivnosti kontrolne funkcije Upravljanja rizicima:

- analiza rizika koja uključuje utvrđivanje i mjerenje, odnosno procjenjivanje, ovladavanje, praćenje i izvještavanje o rizicima kojima je Banka izložena ili bi mogla biti izložena u svom poslovanju,
- kontinuirano praćenje svih značajnijih rizika kojima je Banka izložena ili bi mogla biti izložena,
- provođenje testiranja otpornosti na stres,
- provjera primjene i efikasnosti metoda i postupaka za upravljanje rizicima kojima je banka izložena ili bi mogla biti izložena, uključujući rizike iz makroekonomskog okružja,
- ispitivanje i ocjenu adekvatnosti i efikasnosti unutrašnjih kontrola u procesu upravljanja rizicima,
- ocjena adekvatnosti i dokumentiranosti metodologije za upravljanje rizicima,
- učešće u izradi i preispitivanju strategija i politika za upravljanje rizicima,
- učešće u izradi, primjeni i nadzoru nad funkcioniranjem metoda i postupaka za upravljanje rizicima,
- predlaganje i davanje preporuka za efikasno upravljanje rizicima,
- analiza, praćenje i izvještavanje o adekvatnosti kapitala banke, te provjera strategija i postupaka za internu procjenu adekvatnosti kapitala,
- analiza, praćenje i izvještavanje o adekvatnosti likvidnosti banke, te provjera strategija i postupaka za internu procjenu likvidnosti banke,
- analiza rizika prisutnih kod novih proizvoda ili novih tržišta,
- izvještavanje Nadzornog odbora, Odbora za reviziju i Uprave banke o upravljanju rizicima,
- izvještavanje Nadzornog odbora, Odbora za reviziju i Uprave banke o radu funkcije upravljanja rizicima,
- provođenje ostalih provjera koje su potrebne za adekvatnu kontrolu rizika.

Banka redovno na kvartalnom nivou izvještava Agenciju za bankarstvo FBiH o izvršenim aktivnostima kontrolne funkcije iz domene upravljanja kreditnim rizicima (Izveštaj o radu kontrolne funkcije upravljanja rizicima).

3.6 Opis povezanosti rizičnog profila banke s njenom poslovnom strategijom, kao i prikaz ključnih pokazatelja poslovanja Banke u vezi s upravljanjem rizicima i njihovih vrijednosti, na temelju kojih se može ocijeniti upravljanje rizicima banke, kao i način na koji je tolerancija prema rizicima uključena u sustav Upravljanja rizicima

Rizični profil Banke procjenjuje se u skladu s pravilima i standardima ICAAP procesa odnosno općenito procesa upravljanja i kontrole rizika. Preuzimanje rizika je neodvojivi dio poslovanja Banke, te su stoga poslovna strategija i rizični profil Banke međusobno usklađeni. Navedeno usklađivanje je dinamičan i kontinuiran proces, koji se odvija u najmanje godišnjoj dinamici, te koji rezultira Apetitom za rizik Banke.

Banka razmatra toleranciju prema utvrđenim rizicima u smislu određivanja razine rizika koju smatra prihvatljivom u odnosu na poslovnu strategiju, te ciljeve u postojećem poslovnom okruženju. Različite postavljene razine granica služe kao pokazatelji ranog upozorenja anticipirajući potencijalne situacije, koji će biti promptno eskalirani na relevantnim organizacijskim razinama.

3.7 Informiranje organa upravljanja Banke o rizicima

Banka je uspostavila takav sustav redovnog praćenja i izvještavanja o izloženosti rizicima na način da na svim razinama u Banci omogući pravodobne, točne i dovoljno detaljne informacije koje su potrebne za donošenje poslovnih odluka, odnosno sigurno i stabilno poslovanje Banke.

Izvještavanje podrazumijeva i sveobuhvatno izvještavanje o izloženosti rizicima, ali i izvještavanje o pojedinim specifičnim rizicima.

Banka osigurava da su izvješća o rizicima kojima je izložena transparentna, sveobuhvatna, korisnog sadržaja, usporediva te pravovremena.

Uprava, Kreditni odbor, Nadzorni odbor, Odbor za reviziju, Odbor za operativne i reputacijske rizike i drugi odbori redovno se izvještavaju o svim rizicima u Banci.

Sadržaj, opseg i detaljnost svih izvješća utvrđuju se internim aktima.

Nadležna tijela na vlastiti zahtjev i/ili na inicijativu nadležnih organizacijskih dijelova, po potrebi, zahtijevaju i razmatraju i izvješća koja nisu redovna, a u svrhu što efikasnijeg upravljanja rizicima Banke.

Banka je na 31.12.2018. imala sljedeće pokazatelje:

- NPE ratio 7,3% - omjer neprihodujuće izloženosti/ukupna izloženost;
- NPE coverage 89,4% - pokrivenost neprihodujuće izloženosti ispravkama vrijednosti;
- PE coverage 2,2% - pokrivenost prihodujuće izloženosti ispravkama vrijednosti.

Ključni pokazatelji poslovanja, kao i kvantitativni podaci o upravljanju rizicima u poslovanju, objavljeni su u Godišnjem izvještaju Banke za 2018. koji je objavljen na internet stranici.

4. KAPITAL I ADEKVATNOST REGULATORNOG KAPITALA

4.1 Regulatorni kapital

U skladu sa zakonskim, podzakonskim i internim aktima, UniCredit Bank d.d. Mostar (u daljem tekstu: Banka) prati i na tromjesečnoj osnovi izvještava Agenciju za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: FBA) o kapitalu, ponderiranoj rizičnoj aktivi, te stopi adekvatnosti kapitala.

Tijekom 2018. godine, kao prijelaznom razdoblju, Banka je pratila i izvještavala adekvatnost kapitala prema Basel I i Basel III metodologiji.

Banka kroz svoje upravljačko izvještavanje provodi redoviti monitoring kretanja kapitala, ostvarene stope adekvatnosti, kao i djelovanje svih metodoloških promjena koje imaju utjecaj na kapital.

Banka je tijekom 2018. godine udovoljila svim regulatornim zahtjevima vezanim za kapital te je u skladu s FBA regulativom na dan 31. prosinca 2018. godine ostvarila stopu adekvatnosti kapitala 18,08%.

Regulatorni kapital Banke sastoji se od osnovnog i dopunskog kapitala.

Osnovni kapital Banke (u potpunosti jednak redovnom osnovnom kapitalu) se sastoji od uplaćenih dionica, premije dionica, ostalih rezervi formiranih iz dobiti nakon oporezivanja na osnovu odluke Skupštine Banke, neto revalorizacijskih rezervi po osnovu promjena fer vrijednosti imovine (akumulirana sveobuhvatna dobit), umanjen za iznose trezorskih dionica, nematerijalne imovine i odložene porezne imovine.

Dopunski kapital se sastoji od općih ispravki vrijednosti za kreditne rizike, izračunatih kao 1,25% iznosa izloženosti ponderiranog rizikom, umanjenih za nedostajuće rezerve za kreditne gubitke po regulatornom zahtjevu. Nedostajuće rezerve za kreditne gubitke računaju se u skladu s propisima FBA. Banka računa rezerviranja za kreditne gubitke po FBA metodologiji po svakom ugovoru. Pozitivna razlika se prikazuje kao nedostajuće rezerve za kreditne gubitke. Na dan 31. prosinca 2018. godine nedostajuće rezerve za kreditne gubitke kao odbitna stavka kapitala iznose 37.869 tisuća KM i umanjene su za 20.682 tisuće KM rezervi koje su isključene iz osnovnog kapitala Banke.

Tablica 8: Regulatorni kapital UniCredit Bank d.d. Mostar na dan 31.12.2018.

u '000 KM

REGULATORNI KAPITAL	
Stavka	Iznos
REGULATORNI KAPITAL	661.872
OSNOVNI KAPITAL	660.104
REDOVNI OSNOVNI KAPITAL	660.104
Instrumenti kapitala koji se priznaju kao redovni osnovni kapital	167.114
<i>Plaćeni instrumenti kapitala</i>	119.011
<i>Premija na dionice</i>	48.317
(-) Vlastiti instrumenti redovnog osnovnog kapitala	-214
Priznata dobit ili gubitak	-
Dobit ili gubitak koji pripada vlasnicima matičnog društva	97.210
(-) Dio dobiti tekuće godine ostvarene tokom poslovne godine ili dobiti tekuće godine ostvarene na kraju poslovne godine koji nije priznat	-97.210
Akumulirana ostala sveobuhvatna dobit	2.403
Ostale rezerve	508.508
(-) Ostala nematerijalna imovina	-17.360
(-) Odgođena porezna imovina koja zavisi o budućoj profitabilnosti i ne proizlazi iz privremenih razlika umanjnih za povezane poreske obveze	-101
(-) Instrumenti redovnog osnovnog kapitala subjekata finansijskog sektora ako banka ima značajno ulaganje	-460
DODATNI OSNOVNI KAPITAL	-
DOPUNSKI KAPITAL	1.768
Instrumenti kapitala i subordinirani dugovi koji se priznaju kao dopunski kapital	170
Opći ispravci vrijednosti za kreditni rizik u skladu sa standardiziranim pristupom	39.467
Elementi ili odbici od dopunskog kapitala – ostalo	-37.869

Tablica 9: Usklađenje stavki regulatornog kapitala s pozicijama kapitala u revidiranim finansijskim izvješćima na dan 31.12.2018.

Kapital	Računovodstveni kapital	Regulatorni kapital
Dionički kapital	119.195	119.195
Dionička premija	48.317	48.317
Revalorizacijske rezerve	2.403	2.403
Regulatorne rezerve za kreditne gubitke	20.682	0
Zadržana dobit	97.210	0
Ostale rezerve	508.852	508.852
Efeki MSFI 9	-345	-345
Troškovi stjecanja vlastitih dionica	-229	-229
Dopunski kapital	-	1.598
Odbitne stavke kapitala	-	-17.919
UKUPNO KAPITAL	796.085	661.872

Tablica 10: Obrazac glavnih karakteristika instrumenata kapitala

OBRAZAC GLAVNIH KARAKTERISTIKA INSTRUMENTATA KAPITALA		
1.	Emitent	UniCredit Bank d.d. Mostar
1.1	Jedinstvena oznaka	Redovne dionice ISIN: BAZGBMR00002 Prioritetne dionice ISIN: BAZGBMR00006
Tretman u skladu s regulatornim okvirom		
2.	Priznat na pojedinačnoj / konsolidiranoj osnovi	pojedinačnoj
3.	Vrsta instrumenta	Redovne Prioritetne
4.	Iznos koji se priznaje za potrebe izračunavanja regulatornog kapitala u tisućama KM, sa stanjem na dan posljednjeg izvještavanja	167.114 redovnih 170 prioritetnih
5.	Nominalni iznos instrumenta	1.000
5.1.	Emisiona cijena	NP
5.2.	Otkupna cijena	NP
6.	Računovodstvena klasifikacija	dionički kapital
7.	Datum izdavanja instrumenta	Bilo je više emisija dionica, a zadnje emisije su bile 14.09.2001. i 31.10.2003.
8.	Instrument sa datumom dospijeca ili instrument bez datuma dospijeca	bez datuma dospijeca
8.1.	Inicijalni datum dospijeca	NP
9.	Opcija kupovine od strane emitenta uz prethodno odobrenje nadležnog tijela	NP
9.1.	Prvi datum aktiviranja opcije kupovine, uvjetni datum aktiviranja opcije kupovine i otkupna vrijednost	NP
9.2.	Naknadni datum aktiviranja opcije kupovine (ako je primjenjivo)	NP
Kuponi/dividende		
10.	Fiksna ili promjenjiva dividenda/kupon	promjenjiva
11.	Kuponska stopa ili povezani indeksi	NP
12.	Postojanje mehanizma obaveznog otkazivanja dividende	NP
Kuponi/dividende		

13.1.	Puno diskrecijsko pravo, djelomično diskrecijsko pravo ili bez diskrecijskog prava u vezi s vremenom isplate dividendi/kupona	puno diskrecijsko pravo
13.2.	Puno diskrecijsko pravo, djelomično diskrecijsko pravo ili bez diskrecionog prava u vezi sa iznosom dividendi/kupona	puno diskrecijsko pravo
14.	Mogućnost povećanja prinosa ili drugih poticaja za otkup	ne
15.	Nekumulativne ili kumulativne dividende/kuponi	Redovne dionice - nekumulativne Prioritetne dionice - kumulativne
16.	Konvertibilan ili nekonvertibilan instrument	nekonvertibilan
17.	Ako je konvertibilan, uvjeti pod kojima može doći do konverzije	NP
18.	Ako je konvertibilan djelomično ili u potpunosti	NP
19.	Ako se može konvertovati, stopa konverzije	NP
20.	Ako je konvertibilna, obvezna ili dobrovoljna konverzija	NP
21.	Ako je konvertibilan, instrument u koji se konvertuje	NP
22.	Ako je konvertibilan, emitent instrumenta u koji se konvertira	NP
23.	Mogućnost smanjenja vrijednosti	DA
24.	Ako postoji mogućnost smanjenja vrijednosti, uvjeti pod kojima može doći do smanjenja vrijednosti	U skladu s lokalnom regulativom
25.	Ako postoji mogućnost smanjenja vrijednosti, djelomično ili u cijelosti	Djelomično / u cijelosti
26.	Ako postoji mogućnost smanjenja vrijednosti, trajno ili privremeno	Trajno / Privremeno
27.	Ako je smanjenje vrijednosti privremeno, opis mehanizama povećanja vrijednosti	U skladu s lokanom regulativom
28.	Vrsta instrumenta koju će se u slučaju likvidacije ili stečaja isplatiti neposredno prije navedenog instrumenta	Navedeni instrument se isplaćuje posljednji
29.	Neusklađene karakteristike konvertiranih instrumenata	NE
30.	Ako postoje, navesti neusklađene karakteristike	NP

4.2 Kapitalni zahtjev i adekvatnost regulatornog kapitala

Banka izračunava adekvatnost kapitala i izloženosti riziku u skladu s Odlukom o izračunavanju kapitala Banke, koristeći pritom:

- standardizirani pristup ("STA") za kreditni rizik,
- standardizirani pristup za tržišni rizik te
- standardizirani pristup za operativni rizik

Adekvatnost kapitala je odnos između regulatornog kapitala i ukupnog iznosa izloženosti sljedećim vrstama rizika:

- kreditni rizik, kreditni rizik izloženosti financijskih derivata te slobodne isporuke,
- pozicijski, valutni i robni rizik,
- operativni rizik i
- rizik povezan sa velikim izloženostima koje proizlaze iz stavki u knjizi trgovanja.

Tablica 11: Stope kapitala

u '000 KM		
Br.	Stavka	Iznos
1.	Stopa redovnog osnovnog kapitala	18,03%
2.	Višak (+) / manjak (-) redovnog osnovnog kapitala	412,987
3.	Stopa osnovnog kapitala	18,03%
4.	Višak (+) / manjak (-) osnovnog kapitala	330,615
5.	Stopa regulatornog kapitala	18,08%
6.	Višak (+) / manjak (-) regulatornog kapitala	222,553

Propisane minimalne stope kapitala su sljedeće:

- stopa redovnog osnovnog kapitala 6,75%,
- stopa osnovnog kapitala 9%,
- stopa regulatornog kapitala 12%.

Osim regulatorno zadanih minimalnih stopa adekvatnosti Banka je također dužna osigurati zaštitni sloj za očuvanje kapitala koji se mora održavati u obliku redovnog osnovnog kapitala u iznosu od 2,5% ukupnog iznosa izloženosti riziku.

Pored navedenih propisanih stopa, predviđeni su (još nisu propisani) zahtjevi za ostale zaštitne slojeve kapitala odnosno za kombinirani zaštitni sloj koji predstavlja minimalni redovni osnovni kapital, uvećan za zaštitni sloj za očuvanje kapitala i uvećan za sljedeće zaštitne slojeve, ovisno od toga što je primjenjivo, i to:

- prociklični zaštitni sloj specifičan za banku,
- zaštitni sloj za sistemski važnu banku (propisan u rasponu od 0% do 2% i bit će propisan pojedinačno za svaku banku nakon što FBA rangira banke prema sistemskom značaju) i
- zaštitni sloj za sistemski rizik.

Tablica 12: Iznos izloženosti ponderiran rizikom i kapitalni zahtjevi UniCredit Bank d.d. Mostar na dan 31.12.2018.

u '000 KM

Adekvatnost kapitala			
Br.	Stavka	Iznos izloženosti ponderiranom riziku	Kapitalni zahtjev
1.	Izloženosti prema centralnim vladama ili centralnim bankama	109.288	13.115
2.	Izloženosti prema regionalnim vladama ili lokalnim vlastima	130.036	15.604
3.	Izloženosti prema subjektima javnog sektora	14.868	1.784
4.	Izloženosti prema multilateralnim razvojnim bankama	-	-
5.	Izloženosti prema međunarodnim organizacijama	-	-
6.	Izloženosti prema institucijama	187.255	22.471
7.	Izloženosti prema privrednim društvima	663.954	79.674
8.	Izloženosti prema stanovništvu	1.423.108	170.773
9.	Izloženosti osiguranje nekretninama	522.531	62.704
10.	Izloženosti u statusu neizmirenja obaveza	23.928	2.871
11.	Visokorizične izloženosti	-	-
12.	Izloženosti u obliku pokrivenih obveznica	-	-
13.	Izloženosti prema institucijama i privrednim društvima s kratkoročnom kreditnom procjenom	-	-
14.	Izloženosti u obliku udjela ili dionica u investicijskim fondovima	-	-
15.	Izloženosti na osnovu vlasničkih ulaganja	202	24
16.	Ostale izloženosti	82.079	9.849
17.	Kapitalni zahtjevi za iznos namirenja/ispоруke	-	-
18.	Kapitalni zahtjevi za tržišne rizike	-	-
18.1.	Kapitalni zahtjevi za specifični i opći rizik pozicije po osnovu dužničkih i vlasničkih instrumenata	-	-
18.2.	Kapitalni zahtjevi za velike izloženosti koje prekoračuju ograničenja definirana Odlukom o velikim izloženostima	-	-
18.3.	Kapitalni zahtjevi za devizni rizik	66.441	5.315
18.4.	Kapitalni zahtjevi za robni rizik	-	-
19.	Kapitalni zahtjevi za operativni rizik	437.303	34.984
	UKUPNO:	3.660.993	419.169

4.3 Informacije o kreditnom riziku

Definicija statusa neispunjavanja obveza (defaulta) i oporavka

Klijent je u statusu neispunjavanja obveza (defaultu) ukoliko isti kasni sa plaćanjem materijalno značajnog iznosa više od 90 uzastopnih kalendarskih dana prema brojaču ili kada je vjerojatno da neće platiti jednu od svojih obveza u cijelosti (UTP događaj).

Banka je implementirala brojač dana kašnjenja koji u obzir uzima prag materijalne značajnosti. Pod materijalnom značajnom obvezom se podrazumijeva kada su dospjela potraživanja banke od dužnika pravne osobe veća od 500 KM i 2,5% bilančne izloženosti dužnika i fizičke osobe veća od 1% bilančne izloženosti dužnika i 20 KM.

Razdoblje oporavka je definirano kao indikator dužnikove sposobnosti i spremnosti da ispuni ugovorene uvjete oporavka.

Ovo razdoblje također ima za cilj prevenciju ponavljanja neispunjenja obveze od strane dužnika nedugo nakon uplate/sporazuma/stupanja na snagu odgoda.

Razdoblje oporavka (reaginga) od 3 mjeseca podrazumijeva da se u tom razdoblju ne smije dogoditi neki novi događaj statusa neispunjavanja obveza te iznos dospjelih potraživanja ne smije preći definirani prag materijalne značajnosti.

U slučaju Forbearancea ovo razdoblje traje minimalno 12 mjeseci.

Metode za određivanje ispravki vrijednosti za kreditni rizik i rezerviranja po gubicima za izvanbilančne stavke

Banka primjenjuje model "3 Faze" koji je baziran na promjenama u kreditnom riziku financijskog instrumenta u usporedbi s kreditnim rizikom pri inicijalnom priznavanju što za cilj ima reflektirati pogoršanje kreditne kvalitete financijskog instrumenta:

- **Faza 1** pokriva financijske instrumente koji nemaju značajno pogoršanje kreditne kvalitete od inicijalnog priznavanja ili imaju nizak kreditni rizik (low credit risk);
- **Faza 2** pokriva financijske instrumente koji imaju značajno pogoršanje kreditne kvalitete od inicijalnog priznavanja za koje nema objektivnog dokaza događaja kreditnog gubitka;
- **Faza 3** pokriva financijsku imovinu za koju postoji objektivni dokaz kreditnog gubitka na izvještajni datum. Na kraju, transfer financijskog instrumenta u Fazi 3 je potreban ako dodatno uz povećanje kreditnog rizika pojavi se i trigger kreditnog gubitka.

S obzirom na klasifikaciju u različite faze, klasifikacija kreditne izloženosti na prihodujuće i neprihodujuće:

- **Faze 1 i 2** mogu uključivati samo prihodujuću financijsku imovinu,
- **Faza 3** može uključivati samo neprihodujuću financijsku imovinu.

Financijski instrumenti u Fazi 1 rezultiraju priznavanjem dvanaestomjesečnog očekivanog kreditnog gubitka.

Financijski instrumenti u Fazi 2 rezultiraju priznavanjem očekivanih kreditnih gubitaka za cijeli životni vijek instrumenta. Za financijske instrumente u Fazi 3, očekivani kreditni gubitak za životni vijek će biti zabilježen.

Proces procjene PD-a

Vjerojatnost defaulta (PD) je procjena vjerojatnosti neplaćanja, tj. prelaska klijenta u status neispunjavanja obveza. Isti daje procjenu vjerojatnosti da klijent neće biti u mogućnosti podmiriti svoje obveze tijekom određenog vremenskog razdoblja.

Vjerojatnosti neplaćanja (PD) odražavaju dvanaestomjesečnu vjerojatnost neispunjavanja obveza na temelju dugoročnih prosjeka jednogodišnjih stopa neispunjavanja obveza.

Postoje dva pristupa određivanja PD-a za potrebe izračuna umanjenja vrijednosti.

Za portfelj niskog rizika (Sovereign, Banke) primjenjuju se Grupni ratinzi tj. dodjeljuju se PD-evi na osnovu GWR alata, a za ostali dio portfelja koriste se interni podaci Banke tj. PD-evi koji su kreirani na temelju povijesnih podataka o default rate-u pojedinih košarica izloženosti formiranih na osnovu dana kašnjenja i vrste proizvoda.

Za potrebe agregiranog izvješćivanja izvršeno je mapiranje na izvještajne kategorije (low, medium, high, default) na temelju prosječnih realiziranih stopa defaulta na osnovu kojih se izvode PiT (Point in time) prilagodbe u svrhu izračuna MSFI 9 umanjenja vrijednosti.

EAD

EAD (Exposure at Default) predstavlja mjeru eksponiranosti u vrijeme nastanka događaja defaulta. Vijek trajanja EAD-a dobiven je uzimajući u obzir očekivane promjene u budućim razdobljima, temeljem plana otplate. Za neiskorištene izvanbilančne izloženosti pretpostavljeno je potpuno korištenje (CCF od 100%).

LGD

LGD (gubitak zbog neispunjavanja obveza) predstavlja postotak procijenjenog gubitka, a time i očekivanu stopu povrata, na datum nastanka događaja statusa neispunjavanja obveza.

Za procjenu LGD-a Banka segmentira svoj korporativni i maloprodajni portfelj u homogene portfelje na temelju ključnih značajki koje su relevantne za procjenu budućih novčanih tijekova. Primijenjeni podaci temelje se na povijesno prikupljenim podacima o gubicima i uključuju širi skup karakteristika transakcija (npr. vrsta proizvoda).

LGD se računa na temelju cure rate te diskontiranim vrijednostima kolaterala nakon primjene haircutova, i efficiency faktora (kalkuliranih na osnovu povijesnih informacija o naplatama iz kolaterala).

Na parametre PD i LGD se primjenjuju prilagodbe u skladu sa zahtjevima MSFI 9:

- uvođenje PIT prilagodbe umjesto TTC,
- uključivanje FLI informacija,
- proširenje parametara kreditnog rizika u višegodišnjoj perspektivi.

Grupiranje financijske imovine mjerene na kolektivnom i individualnom pristupu

Ovisno o visini izloženosti prema jednoj osobi ili grupi povezanih osoba, klijenti se dodjeljuju jednom od sljedećih portfelja:

- pojedinačno značajna izloženost - za izloženosti iznad 150.000 KM,
- portfelj malih izloženosti - za izloženosti ispod 150.000 KM.

Očekivani kreditni gubici izloženosti u statusu neispunjavanja obveza izračunavaju se pojedinačno za "pojedinačno značajne izloženosti" u statusu neispunjavanja obveza.

Obračun umanjenja vrijednosti za Fazu 3 za izloženosti koje nisu pojedinačno značajne temelji se na procjeni portfelja, izgradnjom homogenih skupina klijenata / transakcija sa sličnim karakteristikama rizika uzimajući u obzir vrijeme neispunjavanja obveza i sukladno razvijenim LGD modelima.

Za sve prihodujuće izloženosti Banka izračunava očekivani kreditni gubitak na kolektivnoj osnovi.

Značajno povećanje kreditnog rizika (Significant increase of credit risk – SICR)

Načelo modela očekivanog kreditnog gubitka prema MSFI 9 je odražavanje općeg obrasca promjene kreditne kvalitete financijskih instrumenata od početka, radi blagovremenog priznavanja očekivanih kreditnih gubitaka. Iznos priznatog ECL-a zavisi od stupnja pogoršanja kredita od početnog priznavanja. Standard uvodi dvije mjere za mjerenje ECL-a (12-mjesečni i ECL životni vijek).

MSFI 9 logika transfera je reflektirana u lokalni alat za MSFI 9 umanjenja vrijednosti i svaki ugovor je nedvojbeno dodijeljen u jedan od 3 Faze prema općim pravilima.

Prilikom sljedećih datuma mjerenja financijski instrument je dodijeljen u:

- Faza 1 - ako na izvještajni datum nije u statusu neispunjavanja obveza (default) i kreditni rizik nije značajno porastao od inicijalnog priznavanja
- Faza 2 - ako na izvještajni datum nije default i kreditni rizik je značajno porastao od inicijalnog priznavanja,
- Faza 3 - ako je na izvještajni datum u statusu neispunjavanja obveza.

Smjernice MSFI 9 su prilično opsežne u pogledu načela kada je riječ o ocjeni značajnog povećanja kreditnog rizika (SICR).

Četiri grupe SICR kriterija su definirane:

- kvantitativni kriteriji (povezani sa promjenama PD-a),
- kvalitativni kriteriji,
- back-stops,
- manual overrides.

Kvantitativni pristup za određivanje SICR-a zasniva se na kvantilnom regresijskom modelu, koji se primjenjuje za rejtirani portfelj.

Kvalitativni kriteriji dopunjuju kvantitativni pristup i uzet će se u obzir ako osnovni kriteriji: nisu uključeni u rating sistem i značajni su.

Pod *back-stops* sljedeći kriteriji se podrazumijevaju:

- 30 dana kašnjenja,
- Forbearance

Manual overrides se definiraju kao četvrta i posljednja komponenta logike transfera. Manual override proces je neobavezna komponenta nekvantitativnog dijela logike transfera i može biti potrebna za prevazilaženje mogućih izuzetaka zbog specifičnih faktora, kada svi drugi trigeri transfera ne uspiju uhvatiti posebne događaje značajnog pogoršanja kredita.

Banka koristi kvalitativne kriterije, back stops i manual overrides.

SICR katalog Banke :

- dani kašnjenja,
- forborne klasifikacija,
- restrukturirana klasifikacija,
- watch lista,
- status neispunjavanja obveza tijekom zadnjih 12 mjeseci,
- non investment grade za vrijednosne papire,
- manual override.

Regulatorna rezerviranja izračunata u skladu s propisima FBA

Rezerviranja izračunata u skladu s propisima FBA, Banka ne priznaje u svojim knjigama nego one čine osnovu za izračun adekvatnosti kapitala.

Za potrebe ocjene adekvatnosti kapitala i priznavanja rezervi za kreditne gubitke formirane iz dobiti u kapitalu i rezervama, u skladu s lokalnim propisima i relevantnim propisima FBA, Banka također računa i rezerviranja u skladu s tim propisima. Relevantni plasmani klasificiraju se u odgovarajuće grupe za potrebe FBA u skladu s navedenim propisima ovisno o danima kašnjenja, finansijskom položaju dužnika i instrumentima osiguranja te rezerviraju u skladu s propisanim postotcima rezerviranja.

Agencija zahtijeva da se iznosi rezervi za kreditne gubitke (RKG) izračunatih u skladu s pravilima FBA izdvoje ili oduzmu od kapitala pri izračunu adekvatnosti kapitala, u iznosu u kojem tako izračunate RKG su veće od ukupnih umanjenja po MSFI na nivou ugovora.

Tablica 13: Ukupan i prosječan neto iznos izloženosti Banke izuzimajući efekte tehnika smanjenja kreditnog rizika

u '000 KM

Br.	Kategorija izloženosti	Neto vrijednost izloženosti na kraju perioda	Prosječne neto izloženosti tokom perioda
1.	Izloženosti prema centralnim vladama ili centralnim bankama	1.046.015	1.070.852
2.	Izloženosti prema regionalnim vladama ili lokalnim vlastima	477.374	508.346
3.	Izloženosti prema subjektima javnog sektora	34.391	32.379
4.	Izloženosti prema multilateralnim razvojnim bankama	-	-
5.	Izloženosti prema međunarodnim organizacijama	-	-
6.	Izloženosti prema institucijama	974.241	791.065
7.	Izloženosti prema privrednim društvima	971.438	1.000.212
8.	Izloženosti prema stanovništvu	2.187.310	2.077.690
9.	Izloženosti osigurane nekretninama	847.220	833.094
10.	Izloženosti u statusu neizmirenja obaveza	23.526	24.026
11.	Visokorizične izloženosti	-	-
12.	Izloženosti u obliku pokrivenih obveznica	-	-
13.	Izloženosti prema institucijama i privrednim društvima s kratkoročnom kreditnom procjenom	-	-
14.	Izloženosti u obliku udjela ili dionica u investicijskim fondovima	-	-
15.	Izloženosti na osnovu vlasničkih ulaganja	202	196
16.	Ostale izloženosti	255.108	239.810
	UKUPNO:	6.816.825	6.577.670

Neto izloženost (bilančna i izvanbilančna) je izračunata kao bruto umanjen za rezerve za kreditne gubitke, ili ispravke vrijednosti za kreditne gubitke ili rezerviranja po gubicima izvanbilančne stavke, u zavisnosti šta je veće po pojedinačnom ugovoru.

Tablica 14: Geografska podjela izloženosti (neto vrijednost izloženosti)

u '000 KM

Br.	Vrsta izloženosti	EU	Ostale zemlje	BiH	Ukupno
1.	Izloženosti prema centralnim vladama ili centralnim bankama	211.928	-	834.087	1.046.015
2.	Izloženosti prema regionalnim vladama ili lokalnim vlastima	-	-	477.374	477.374
3.	Izloženosti prema subjektima javnog sektora	-	-	34.391	34.391
4.	Izloženosti prema multilateralnim razvojnim bankama	-	-	-	-
5.	Izloženosti prema međunarodnim organizacijama	-	-	-	-
6.	Izloženosti prema institucijama	908.259	50.305	15.677	974.241
7.	Izloženosti prema privrednim društvima	810	2	970.626	971.438
8.	Izloženosti prema stanovništvu	708	102	2.186.500	2.187.310
9.	Izloženosti osigurane nekretninama	102	-	847.118	847.220
10.	Izloženosti u statusu neizmirenja obaveza	4	1	23.521	23.526
11.	Visokorizične izloženosti	-	-	-	-
12.	Izloženosti u obliku pokrivenih obveznica	-	-	-	-
13.	Izloženosti prema institucijama i privrednim društvima sa kratkoročnom kreditnom procjenom	-	-	-	-
14.	Izloženosti u obliku udjela ili akcija u investicionim fondovima	-	-	-	-
15.	Izloženosti na osnovu vlasničkih ulaganja	-	-	202	202
16.	Ostale izloženosti	-	-	255.108	255.108
	UKUPNO:	1.121.811	50.410	5.644.604	6.816.825

Neto izloženost (bilančna i izvanbilančna) je izračunata kao bruto iznos umanjen za rezerve za kreditne gubitke, ili ispravke vrijednosti za kreditne gubitke ili rezerviranja po gubicima izvanbilančne stavke, ovisno što je veće po pojedinačnom ugovoru.

Tablica 15: Izloženosti prema grani djelatnosti (neto vrijednost izloženosti)

u '000 KM

Br.	Izloženosti	Poljoprivreda, šumarstvo i ribolov	Vađenje ruda i kamena	Prerađivačka industrija	Proizvodnja i snabdijevanje električnom energijom, plinom, parom i klimatizacija	Snabdijevanje vodom; kanalizacija, upravljanje otpadom i djelatnosti sanacije (remedijacije) životne sredine	Građevinarstvo	Trgovina na veliko i na malo; popravka motornih vozila i motocikala	Saobraćaj i skladištenje	Djelatnosti pružanja smještaja, pripreme i posluživanja hrane; hotelijerstvo i ugostiteljstvo	Informacije i komunikacije	Financijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja
1	Izloženosti prema centralnim vladama ili centralnim bankama	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	834.098
2	Izloženosti prema regionalnim vladama ili lokalnim vlastima	3	-	-	-	59	-	-	-	-	-	11.757
3	Izloženosti prema subjektima javnog sektora	-	-	-	-	438	-	-	-	5	10	-
4	Izloženosti prema institucijama	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	974.241
5	Izloženosti prema privrednim društvima	28.544	31.825	226.753	21.733	598	76.028	425.647	37.526	28.387	3.642	13.963
6	Izloženosti prema stanovništvu	11.011	2.221	57.572	56.946	6.921	42.356	101.671	45.108	1.796	8.875	196
7	Izloženosti osigurane nekretninama	5.602	6.870	151.873	6.502	-	22.381	258.189	11.415	48.542	163	-
8	Izloženosti u statusu neizmirenja obaveza	3.668	31	3.965	405	-	228	2.370	24	682	3	4
9	Izloženosti na osnovu vlasničkih ulaganja	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	202
10	Ostale izloženosti	-	-	49	-	-	-	-	-	-	-	255.058
	UKUPNO	48.828	40.947	440.212	85.586	8.016	140.993	787.877	94.073	79.412	12.693	2.089.127

Neto izloženost (bilančna i izvanbilančna) je izračunata kao bruto iznos umanjen za rezerve za kreditne gubitke, ili ispravke vrijednosti za kreditne gubitke ili rezerviranja po gubicima izvanbilančne stavke, ovisno što je veće po pojedinačnom ugovoru.

Tablica 15: Izloženosti prema grani djelatnosti (neto vrijednost izloženosti) - nastavak

u '000 KM

Br	Izloženosti	Poslovanje nekretninama	Stručne, naučne i tehničke djelatnosti	Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	Javna uprava i obrana; obavezno socijalno osiguranje	Obrazovanje	Djelatnosti zdravstvene zaštite i socijalnog rada	Umjetnost, zabava i rekreacija	Ostale uslužne djelatnosti	Stanovništvo FO	Ukupno	Od čaga SME
1	Izloženosti prema centralnim vladama ili centralnim bankama	-	-	-	211.917	-	-	-	-	-	1.046.015	-
2	Izloženosti prema regionalnim vladama ili lokalnim vlastima	-	-	-	465.530	-	25	-	-	-	477.374	-
3	Izloženosti prema subjektima javnog sektora	-	177	-	5.846	287	27.585	1	42	-	34.391	-
4	Izloženosti prema institucijama	-	-	-	-	-	-	-	-	-	974.241	-
5	Izloženosti prema privrednim društvima	5.003	54.765	1.096	13.520	1.690	38	307	326	47	971.438	7
6	Izloženosti prema stanovništvu	1.457	14.540	3.121	-	416	1.001	1.604	1.290	1.829.600	2.187.310	341.591
7	Izloženosti osigurane nekretninama	66.610	9.923	55	-	36	3.464	510	49	255.036	847.220	114.322
8	Izloženosti u statusu neizmirenja obaveza	2	356	24	-	-	22	-	1	11.741	23.526	2.392
9	Izloženosti na osnovu vlasničkih ulaganja	-	-	-	-	-	-	-	-	-	202	-
10	Ostale izloženosti	-	1	-	-	-	-	-	-	-	255.108	-
	UKUPNO	73.072	79.762	4.296	696.813	2.429	32.135	2.422	1.708	2.096.424	6.816.825	458.312

Neto izloženost (bilančna i izvanbilančna) je izračunata kao bruto iznos umanjen za rezerve za kreditne gubitke, ili ispravke vrijednosti za kreditne gubitke ili rezerviranja po gubicima izvanbilančne stavke, ovisno što je veće po pojedinačnom ugovoru.

Tablica 16: Izloženosti prema preostalom roku dospjeća (neto vrijednost izloženosti)
'000 KM

Br.	Kategorija izloženosti	<= 1 god	>1<=5 god	>5 god	Nije navedeno dospjeće	Ukupno
1.	Izloženosti prema centralnim vladama ili centralnim bankama	1.046.009	-	-	-	1.046.009
2.	Izloženosti prema regionalnim vladama ili lokalnim vlastima	321.272	94.336	53.475	-	469.083
3.	Izloženosti prema subjektima javnog sektora	6.408	16.973	10.480	-	33.861
4.	Izloženosti prema multilateralnim razvojnim bankama	-	-	-	-	-
5.	Izloženosti prema međunarodnim organizacijama	-	-	-	-	-
6.	Izloženosti prema institucijama	929.768	0	15.553	-	945.321
7.	Izloženosti prema privrednim društvima	368.626	167.104	28.148	-	563.878
8.	Izloženosti prema stanovništvu	500.615	793.623	493.754	-	1.787.993
9.	Izloženosti osigurane nekretninama	366.076	285.710	124.115	-	775.901
10.	Izloženosti u statusu neizmirenja obaveza	17.381	4.655	1.147	-	23.183
11.	Visokorizične izloženosti	-	-	-	-	-
12.	Izloženosti u obliku pokrivenih obveznica	-	-	-	-	-
13.	Izloženosti prema institucijama i privrednim društvima s kratkoročnom kreditnom procjenom	-	-	-	-	-
14.	Izloženosti u obliku udjela ili dionica u investicijskim fondovima	-	-	-	-	-
15.	Izloženosti na osnovu vlasničkih ulaganja	-	-	-	202	202
16.	Ostale izloženosti	196.733	-	-	58.376	255.109
	UKUPNO BILANCA:	3.752.888	1.362.401	726.672	58.578	5.900.540

Neto izloženost (bilančna) je izračunata kao bruto iznos umanjen za rezerve za kreditne gubitke, ili ispravke vrijednosti za kreditne gubitke, ovisno što je veće po pojedinačnom ugovoru.

Tablica 17: Izloženosti prema značajnoj grani privrede (neto vrijednost izloženosti)
u '000 KM

Br.	Grane privrede	Izloženosti kod kojih su izvršene ispravke vrijednosti, odnosno umanjnje vrijednosti (izloženosti u statusu neizmirenja obaveza)	Ispravke vrijednosti za izloženosti u statusu neizmirenja obaveza	Izloženosti koje nisu u statusu neizmirenja obaveza	Ispravke vrijednosti za izloženosti koje nisu u statusu neizmirenja obaveza	od čega:	
						Iznos dospjelih nenaplaćenih potraživanja	Ispravke vrijednosti za dospjela nenaplaćena potraživanja
1.	Poljoprivreda, šumarstvo i ribolov	17.080	13.796	47.731	2.278	5.988	5.607
2.	Vađenje ruda i kamena	1.336	1.305	42.127	974	1.268	1.267
3.	Prerađivačka industrija	69.959	64.706	456.134	17.579	50.024	48.581
4.	Proizvodnja i snabdijevanje električnom energijom, plinom, parom i klimatizacija	5.548	5.143	86.518	1.096	270	153
5.	Snabdijevanje vodom; kanalizacija, upravljanje otpadom i djelatnosti sanacije (remedijacije) životne sredine	2	2	8.279	244	-	-
6.	Građevinarstvo	10.600	10.140	144.085	2.649	9.912	9.492
7.	Trgovina na veliko i na malo; popravka motornih vozila i motocikala	52.192	46.418	809.146	18.093	47.082	43.252
8.	Saobraćaj i skladištenje	6.940	6.916	95.820	1.171	6.977	6.837
9.	Djelatnosti pružanja smještaja, pripreme i posluživanja hrane; hotelijerstvo i ugostiteljstvo	3.323	2.641	80.628	1.144	2.111	2.098

Neto izloženost (bilančna i izvanbilančna) računata kao bruto iznos umanjen za ispravke vrijednosti za kreditne gubitke i rezerviranja po gubicima izvanbilančnih stavki.

Tablica 17: Izloženosti prema značajnoj grani privrede (neto vrijednost izloženosti) – nastavak

u '000 KM

	Grane privrede	Izloženosti kod kojih su izvršene ispravke vrijednosti, odnosno umanjenje vrijednosti (izloženosti u statusu neizmirenja obaveza)	Ispravke vrijednosti za izloženosti u statusu neizmirenja obaveza	Izloženosti koje nisu u statusu neizmirenja obaveza	Ispravke vrijednosti za izloženosti koje nisu u statusu neizmirenja obaveza	od čega:	
						Iznos dospjelih nenaplaćenih potraživanja	Ispravke vrijednosti za dospjela nenaplaćena potraživanja
10.	Informacije i komunikacije	96	93	12.930	172	62	62
11.	Financijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja	14.029	5.453	2.070.136	1.885	4.824	4.549
12.	Poslovanje nekretninama	714	712	74.772	1.580	707	707
13.	Stručne, naučne i tehničke djelatnosti	4.280	3.824	84.419	4.853	2.911	2.539
14.	Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	263	239	4.363	63	172	168
15.	Javna uprava i obrana; obavezno socijalno osiguranje	-	-	489.278	2.538	-	-
16.	Obrazovanje	52	52	2.478	12	51	51
17.	Djelatnosti zdravstvene zaštite i socijalnog rada	40	18	32.744	416	8	4
18.	Umjetnost, zabava i rekreacija	-	-	2.472	23	-	-
19.	Ostale uslužne djelatnosti	25	24	1.807	80	3	3
20.	Djelatnosti eksteritorijalnih organizacija i organa	1.445	1.110	216.672	5	1	-
21.	Stanovništvo	101.991	89.685	2.145.598	37.783	70.732	66.759
22.	Ostalo	3.271	1.122	37.128	618	57	88
	UKUPNO:	293.186	253.399	6.945.265	95.256	203.160	192.217

Tablica 18: Ispravke vrijednosti za kreditne rizike i rezerviranja po gubitcima za izvanbilančne stavke tijekom perioda

u '000 KM

	Ispravke vrijednosti za izloženosti u statusu neizmirenja obaveza	Ispravke vrijednosti za izloženosti koje nisu u statusu neizmirenja obaveza
Početno stanje	262.636	81.249
Efekti MSFI 9	-904	-411
Nove ispravke vrijednosti tijekom perioda	69.323	210.206
Iznos ukinutih ispravki vrijednosti	-66.995	-195.803
Ostale promjene	-10.661	15
Završno stanje	253.399	95.256

Efekti po osnovu naplata potraživanja u statusu neizmirenja obaveza koji su evidentirani kroz bilancu uspjeha iznose 26.749 tisuća KM.

Tablica 19: Izloženosti prije i poslije korištenja kreditne zaštite (neto vrijednost izloženosti) – standardizirani pristup

u '000 KM

Br.	Kategorija izloženosti	Vrijednost neto izloženosti prije korištenja kreditne zaštite		Vrijednost neto izloženosti poslije korištenja kreditne zaštite	
		Izloženosti koje nisu u statusu neizmirenja obaveza	Izloženosti u statusu neizmirenja obaveza	Izloženosti koje nisu u statusu neizmirenja obaveza	Izloženosti u statusu neizmirenja obaveza
1.	Izloženosti prema centralnim vladama ili centralnim bankama	1.046.015	-	1.046.015	-
2.	Izloženosti prema regionalnim vladama ili lokalnim vlastima	477.374	-	496.485	-
3.	Izloženosti prema subjektima javnog sektora	34.391	-	15.256	-
4.	Izloženosti prema multilateralnim razvojnim bankama	-	-	-	-
5.	Izloženosti prema međunarodnim organizacijama	-	-	-	-
6.	Izloženosti prema institucijama	974.241	-	757.775	-
7.	Izloženosti prema privrednim društvima	971.438	9.173	939.446	9.173
8.	Izloženosti prema stanovništvu	2.187.310	14.258	2.144.019	14.242
9.	Izloženosti osigurane nekretninama	847.220	-	847.220	-
10.	Izloženosti u statusu neizmirenja obaveza	-	-	-	-
11.	Visokorizične izloženosti	-	-	-	-
12.	Izloženosti u obliku pokrivenih obveznica	-	-	-	-
13.	Izloženosti prema institucijama i privrednim društvima sa kratkoročnom kreditnom procjenom	-	-	-	-
14.	Izloženosti na osnovu vlasničkih ulaganja	202	-	202	-
15.	Ostale izloženosti	255.108	95	255.108	95
	UKUPNO:	6.793.299	23.526	6.501.526	23.510

Neto izloženost (bilančna i izvanbilančna) je izračunata kao bruto iznos umanjen za rezerve za kreditne gubitke, ili ispravke vrijednosti za kreditne gubitke ili rezerviranja po gubicima izvanbilančne stavke, ovisno što je veće po pojedinačnom ugovoru.

Informacije o vanjskim institucijama za procjenu kreditnog rizika (ECAI-a)

Procedure koje se odnose na primjenu kreditnog rejtinga izdavatelja ili emitiranih financijskih instrumenata izdavatelja na pojedine pozicije iz bankarske knjige

Banka primjenjuje standardizirani pristup mjerenju kreditnog rizika u skladu s Odlukom o izračunavanju kapitala Banke (u daljem tekstu: Odluka). Ukupni iznos kapitalnog zahtjeva za kreditni rizik na dan 31.12.2018. godine prikazan je u poglavlju 4 ovog dokumenta (Kapital i adekvatnost regulatornog kapitala). Trenutačno Banka pri primjeni standardiziranog pristupa u mjerenju kreditnog rizika koristi kreditni rejting vanjskih institucija za procjenu kreditnog rizika klijenata i izdanja vrijednosnih papira (ECAI).

Sve ostale izloženosti koje nemaju rejting ECAI prilikom izračuna kapitalnog zahtjeva za kreditni rizik tretiraju se u skladu s Odlukom a na način propisan za izloženosti prema klijentima bez kreditnog rejtinga dodijeljenog od odabrane ECAI.

Banka za mjerenje kreditnog rizika uzima u obzir procjene vanjskih institucija: Moody's, Fitch Ratings i Standard & Poor's.

Kategorije za koje se upotrebljavaju ECAI procjene su izloženosti prema središnjim državama, izloženosti prema jedinicama područne (regionalne) ili lokalne samouprave te izloženosti prema institucijama.

Izloženosti prema centralnim vladama za koje postoji procjena ECAI-a dodjeljuje se ponder rizika naveden u članku 50 Odluke o izračunavanju kapitala Banke.

Izloženosti prema centralnoj vladi Bosne i Hercegovine i Centralnoj banci Bosne i Hercegovine, centralnim vladama i centralnim bankama država članica denominiranih u domaćoj valuti tih centralnih banaka i centralnih vlada dodijeljen je ponder rizika nula. Za ostale izloženosti dodijeljen je ponder rizika u skladu sa člankom 50, stavak 6 Odluke.

Izloženost prema Vladi Federacije BiH i Vladi Republike Srpske imaju isti tretman kao prema centralnoj vladi BiH.

Za izloženosti prema institucijama kojima je dodijeljen stupanj kreditne kvalitete korištene su kreditne procjene ECAI-a i iste se izračunavaju u skladu s člankom 69. Odluke o izračunavanju kapitala s obzirom da su sve izloženosti kraće od tri mjeseca.

Raspoređivanje kreditnih rejtinga izabrane ECAI ili ECA u odgovarajuće stupnjeve kreditnog kvaliteta

Stupanj kreditne kvalitete	1	2	3	4	5	6
Fitch Ratings	AAA, AA	A	BBB	BB	B	CCC, CC, R,SD/D
Standard & Poor's	AAA, AA	A	BBB	BB	B	CCC, CC, R,SD/D
Moody's	Aaa, Aa	A	Baa	Ba	B	Caa,Ca,C

4.4 Financijska poluga

U skladu s člankom 37 Odluke o izračunu kapitala Banke, banke su dužne izračunavati omjer financijske poluge kao omjer osnovnog kapitala i ukupne izloženosti Banke izražene u postotku. Navedenim člankom je propisano da su banke dužne osigurati stopu financijske poluge od najmanje 6%.

Tablica 21: Izvještaj o financijskoj poluzi na dan 31.12.2018.

		u '000 KM
Br.	Stavke	Iznos
1.	Transakcije financiranja vrijednosnih papira: izloženost u skladu sa članom 37. stav (5) točka d) i stav (7) Odluke o izračunavanju kapitala banke	-
2.	Financijski derivati: sadašnji trošak zamjene	608
3.	Financijski derivati: Uvećanje prema metodi tržišne vrijednosti	3.493
4.	Odstupanje za financijske derivate: metoda originalne izloženosti	-
5.	Stavke izvanbilance s faktorom konverzije (CCF) 10 % u skladu s članom 37. stav (8) točka a) Odluke o izračunavanju kapitala banke	17.117
6.	Stavke izvanbilance sa faktorom konverzije (CCF) 20 % u skladu s članom 37. stav (8) točka b) Odluke o izračunavanju kapitala banke	85.310
7.	Stavke izvanbilance sa faktorom konverzije (CCF) 50 % u skladu s članom 37. stav (8) točka c) Odluke o izračunavanju kapitala banke	160.845
8.	Stavke izvanbilance sa faktorom konverzije (CCF) 100 % u skladu s članom 37. stav (8) točka d) Odluke o izračunavanju kapitala banke	-
9.	Ostala imovina	5.969.771
10.	(-) Iznos odbitnih stavki aktive – osnovni kapital - u skladu sa članom 37. stav (3) Odluke o izračunavanju kapitala banke	-17.921
11.	Izloženost stope financijske poluge – u skladu sa članom 37. stav (4) Odluke o izračunavanju kapitala banke	6.219.224
	Kapital	
	Osnovni kapital – u skladu sa članom 37. stav (3) Odluke o izračunavanju kapitala banke	660.140
	Stopa financijske poluge	
	Stopa financijske poluge - u skladu sa članom 37. stav (2) Odluke o izračunavanju kapitala banke	10,61%

5. PODACI I INFORMACIJE KOJE SE ODNOSE NA LIKVIDNOSNE ZAHTJEVE

Rizik likvidnosti se definira kao rizik da UniCredit Bank d.d. Mostar (u daljnjem tekstu: Banka), očekivano ili neočekivano, nije sposobna izvršavati obaveze plaćanja (novcem ili isporukom) bez ugrožavanja dnevnog poslovanja ili svog financijskog stanja.

Banka se smatra "dovoljno likvidnom" ili da ima "dovoljnu likvidnost" kad je u položaju da učinkovito ispunjava svoje obaveze plaćanja te kad je sposobna tijekom određenog roka stvarati pozitivan novčani tok.

Osnovni cilj procesa upravljanja likvidnošću jest održavati izloženost likvidnosnom riziku na onoj razini koja banci omogućuje kontinuirano izvršenje njenih obaveza plaćanja, kako u redovnom poslovanju, tako i tijekom stresnih uvjeta, bez ugrožavanja vrijednosti svoje franšize ili brenda. Stoga su definirana dva osnovna modela upravljanja likvidnošću: upravljanje likvidnošću u uvjetima redovnog poslovanja i upravljanje likvidnošću u kriznim situacijama.

Postoje 3 komponente rizika likvidnosti:

- Rizik neusklađene likvidnosti: Rizik neusklađenosti priljeva i odljeva u smislu iznosa i/ili vremena. Rizik neusklađene likvidnosti također se može nazvati rizikom strukturalne likvidnosti. Rizik neusklađene likvidnosti određuje dnevne potrebe financiranja.
- Rizik likvidnosti u slučaju nepredviđenih okolnosti: Rizik da budući događaji mogu zahtijevati materijalno veće iznose likvidnosti od onih koje banka trenutno zahtijeva. To može biti zbog gubitka pasive, zahtjeva za financiranjem nove aktive, poteškoća u prodaji likvidne aktive ili poteškoća u pribavljanju novih izvora financiranja u slučaju krize likvidnosti.
- Rizik likvidnosti tržišta: Mogućnost da institucija ne može lako likvidirati ili nadoknaditi određenu izloženosti, poput investicija koje se drže kao rezerve likvidnosti, bez izazivanja gubitka zbog plitkog tržišta ili tržišnih poremećaja.

Najvažnije aktivnosti usmjerene su na obavljanje uobičajenih tržišnih transakcija, u okviru definiranih limita izloženosti riziku, a u skladu s prethodno definiranim planovima te odlukama nadležnih tijela i operativnih funkcija. Ove aktivnosti uglavnom se odnose na upravljanje kratkoročnom likvidnošću, strukturnom likvidnošću, unutardnevnom likvidnošću, upravljanje izvršenjem Plana financiranja, redovno praćenje i analizu rezultata testiranja otpornosti na likvidnosni rizik, te dosljednu primjenu načela određivanja mehanizma preraspodjele (internih cijena).

Banka ima pristup raznovrsnim izvorima financiranja. Sredstva se prikupljaju korištenjem velikog broja instrumenata koji uključuju različite vrste depozita stanovništva i pravnih osoba, uzete zajmove i dionički kapital. To povećava fleksibilnost financiranja, te ograničava ovisnost o bilo kojem pojedinačnom izvoru i općenito umanjuje trošak financiranja.

Banka prilagođava svoje poslovanje obzirom na rizik likvidnosti sukladno zakonskim odredbama i internim politikama održavanja rezervi likvidnosti, usklađivanjem imovine i obveza te određivanjem limita i ciljanih pokazatelja likvidnosti.

Poseban fokus stavlja se na upravljanje unutardnevnom likvidnošću, gdje se vodi računa o pravovremenom izvršenju svih obaveza i plaćanja, tijekom redovnih i stresnih uvjeta poslovanja, kao preduvjet funkcionalnosti platnih sistema.

Otpornost Banke tijekom krize, kroz proces testiranja otpornosti na stres, redovno provodi funkcija rizika Banke. U okviru procesa testiranja otpornosti na stres definiran je skup relevantnih scenarija kako bi se predstavili vjerojatni događaji s potencijalnim negativnim utjecajem na likvidnost. Scenarije karakterizira pretpostavljeni vremenski okvir trajanja scenarija te skup proizvoda na koje se u skladu sa ugovornom ili modeliranom ročnošću primjenjuju postotci zanavljanja i/ili konačni odljevi pozicija.

U slučaju krize, Banka ima definiran niz pravila i aktivnosti koje se aktiviraju u okviru plana za likvidnost za nepredviđene slučajeve.

Strategije i politike

Okvir upravljanja likvidnosnim rizikom u Banci definiran je skupom smjernica, općih i posebnih politika kojima se definira politika upravljanja likvidnosnim rizikom, metrike kojima se prati, limiti i pragovi upozorenja, sustav definiranja limita i eskalacije prekoračenja, odgovornosti u procesu upravljanja likvidnosnim rizikom, mapiranje pozicija, retroaktivno testiranje (backtesting), testiranje otpornosti na stres, plan financiranja kao i plan za likvidnost za nepredviđene slučajeve.

Uloge i odgovornosti

Ključne organizacijske jedinice u procesu upravljanja rizikom likvidnosti Banke su Upravljanje aktivom i pasivom Tržišni rizici i Regulatorno i financijsko izvještavanje sukladno svojim odgovornostima. Njihova uloga fokusirana je na primarnu i sekundarnu kontrolu upravljanja rizikom likvidnosti.

Upravljanje aktivom i pasivom (ALM) u Upravljanju financijama je odgovorno za sveukupni nadzor upravljanja likvidnosnim rizikom te, u slučaju potrebe, pokretanje odgovarajućih korektivnih akcija.

Upravljanje aktivom i pasivom (ALM) je zaduženo i za upravljanje unutardnevnom likvidnošću te izradu plana financiranja.

Upravljanje likvidnošću na operativnoj razini unutar Banke odgovornost je Upravljanja aktivom i pasivom uz podršku organizacijskog dijela Tržišta, financiranje i savjetovanje koji ALM-u služi kao 'izlaz na tržište'.

Tržišni rizici, primarno su fokusirani na mjerenje rizika, neovisni nadzor pojedinih elemenata procesa upravljanja i operativnu kontrolu usklađenosti s propisanim ograničenjima (limiti i razine upozorenja) u okviru sekundarnih kontrola upravljanja rizikom likvidnosti.

Tržišni rizici provode izvještavanje o riziku kratkoročne i strukturne likvidnosti i kontrolu usklađenosti s grupnim limitima, dok Regulatorno i financijsko izvještavanje provodi izvještavanje o riziku likvidnosti i kontrolu usklađenosti s regulatornim limitima.

Praćenje limita kratkoročne likvidnosti provodi se na dnevnoj osnovi. O rezultatima testiranja otpornosti na stres izvještava se na tjednoj osnovi, a o analizi strukturne likvidnosti izvještava se na mjesečnoj osnovi.

Tržišni rizici i Upravljanje aktivom i pasivom (ALM) u Upravljanju financijama odgovorni su za ažuriranje dokumenata iz djelokruga politika likvidnosti, implementaciju istih, definiranje limita kratkoročne i strukturne likvidnosti, te praćenje usklađenosti s limitima likvidnosti.

Više rukovodstvo UniCredit Bank d.d. Mostar sudjeluje u radu Odbora za upravljanje aktivom i pasivom (ALCO), redovno i izvanredno prema potrebi. Na sjednicama ALCO Odbora raspravlja se o: metrikama Apetita za rizik, metodološkim promjenama, likvidnosnim pokazateljima, limitima/razinama upozorenja/ciljanim vrijednostima, pokretačima rizika te temeljem rasprave donose odluke o postupanjima i poslovnim aktivnostima.

Mjerenje rizika i izvještavanje

Likvidnosni je rizik zbog svoje prirode usmjeren na mjerenje temeljem gap analize, testiranja otpornosti na stres i pratećim mjerama (u većini slučajeva to su omjeri kredita u odnosu na depozite).

Gap analiza se provodi u odnosu na dva različita vremenska horizonta:

- likvidnosna neusklađenost na dnevnoj osnovi koju pokriva kratkoročna likvidnost iz prekonocnih pozicija i pozicija do 3 mjeseca,
- neusklađenost praćena na mjesečnoj razini kojom se kontrolira srednjoročni i dugoročni likvidnosni rizik (strukturna likvidnost) s dospijećem preko 1 godine.

Metrike likvidnosti

Okvir upravljanja likvidnosnim rizikom Banke temelji se na modelu rizika likvidnosne neusklađenosti koji karakteriziraju sljedeći osnovni principi:

- Upravljanje kratkoročnim likvidnosnim rizikom (operativna likvidnost) kod koje se uzima u obzir upravljanje događajima koji će imati utjecaj na poziciju Banke od dana prvog do 1 godine. Primarni cilj je održati mogućnost Banke za ispunjenjem svih uobičajenih i izvanrednih plaćanja uz minimaliziranje relevantnih troškova;
- Upravljanje strukturnom likvidnošću kod koje se uzima u obzir upravljanje događajima koji će imati utjecaj na poziciju Banke preko 1 godine. Primarni cilj je održati odgovarajuću razinu odnosa između srednjoročnih/dugoročnih obaveza i srednjoročne/dugoročne imovine uz izbjegavanje pritiska na izvore kratkoročne likvidnosti (sadašnje i buduće), uz istovremenu optimizaciju troškova;
- Testiranje otpornosti na stres – likvidnosni rizik je rizik niske vjerojatnosti, ali visokog utjecaja. Iz tih razloga testiranje otpornosti na stres je izvanredan alat za otkrivanje potencijalnih slabosti bilančnih pozicija. Banka koristi nekoliko scenarija: opće tržišne krize, scenarija specifičnih za instituciju (idiosinkratskih) kao i kombinaciju navedenih.

U ovom kontekstu uzima se u obzir sva imovina, sve obaveze, izvanbilančne pozicije kao i svi sadašnji i budući događaji koji bi mogli generirati potencijalni novčani tok Banke i stoga štiti Banku od rizika povezanih s promjenom dospjeća.

Kratkoročna likvidnost

Upravljanje kratkoročnim likvidnosnim rizikom ima za cilj osiguravanje da Banka zadrži svoju mogućnost ispunjavanja svih novčanih obaveza, očekivanih ili neočekivanih, s fokusom na horizont do 1 godine, koji uključuje i praćenje unutardnevne likvidnosti.

Standardne mjere koje se uzimaju u obzir su:

- mogućnost pristupa platnim sistemima (operativno upravljanje likvidnošću, uključujući i unutardnevnu likvidnost)
- upravljanje platnim sistemom koje se temelji i na monitoringu razine likvidnosnih rezervi i posljedica njenog korištenja (analiza i aktivno upravljanje prema vremenskim razredima).

Banka je usvojila indikator kratkoročne likvidnosti (Ljestvica operativne ročnosti-OML); ovaj rizik mjeri se „operativnom ljestvicom dospjeća“ koja mjeri razliku (surplus/deficit) novčanih priljeva i odljeva u određenom vremenskom periodu uključujući i rezerve likvidnosti (CBC – Counterbalancing capacity). Cilj je osigurati da Banka bude sposobna izvršavati svoje obaveze kako je naznačeno u operativnom razredu dospjeća i nakon što se iscrpe sve trenutno raspoložive rezerve likvidnosti, odnosno da je surplus/deficit iznad 0.

Primarni vremenski period promatranja je 3 mjeseca (3M Gap).

3M Gap je jedna od likvidnosnih mjera koja je uključena u okvir upravljanja apetitom za rizik

Upravljanje strukturnom likvidnošću

Upravljanje strukturnom likvidnošću Banke teži ograničiti izloženost riziku financiranja uzimajući u obzir dospjeća koja prelaze 1 godinu i smanjiti potrebu financiranja na kratki rok. Omjer strukturne likvidnosti preko 1 godine je jedna od likvidnosnih mjera koja je uključena u okvir upravljanja apetitom za rizik. Održavanje adekvatnog omjera između srednjoročnih i dugoročnih obaveza i imovine ima cilj smanjivanje pritiska na kratkotrajne izvore, kako trenutne, tako i buduće.

Standardne mjere koje se uzimaju u obzir su:

- raspoređivanje dospjeća izvora financiranja na način smanjenja korištenja manje stabilnih izvora uz istovremeno smanjenje troškova (integrirano upravljanje strateškom likvidnosti i taktičkom likvidnosti);
- financiranje rasta kroz strateške aktivnosti financiranja uz uspostavu odgovarajućih dospjeća (godišnji plan financiranja);

Testiranje otpornosti na stres

Testiranje otpornosti na stres je tehnika upravljanja rizikom koja se koristi za vrednovanje potencijalnih efekata specifičnog događaja i/ili promjena skupa financijskih varijabli na financijsko stanje kreditne institucije. Kao alat koji služi za predviđanje, testiranje otpornosti na stres utvrđuje likvidnosni rizik kreditne institucije. Rezultati testiranja otpornosti na stres koriste se za:

- uspostavu adekvatnih likvidnosnih limita (kvantitativnih i kvalitativnih);
- planiranje i izvršavanje alternativnih transakcija s ciljem uravnoteženja likvidnih odljeva;
- struktura/modificiranje likvidnosnog profila bilance Grupe;
- pružanje podrške razvoju plana za likvidnost za nepredviđene slučajeve.

Na makro razini Grupa definira tri osnovne kategorije potencijalnih likvidnosnih kriza:

- tržišna (sistemska, globalna ili sektor): scenarij pada tržišta. Ovaj scenarij sadrži iznenadne promjene na novčanom tržištu ili tržištu kapitala izazvane obustavom (ili limitiranim pristupom) tržištima, sistemima namire, kritičnim političkim događajima, državnim krizama, kreditnim kolapsima i sl.;
- specifična za Grupu ili jedan njen dio: kriza imena; pretpostavke mogu biti operativni rizik, događaji povezani s pogoršanjem percepcije reputacijskog rizika Grupe ili smanjenje kreditnog rejtinga UniCredit Grupe, Grupe Zagrebačke banke ili UniCredit Bank d.d. Mostar;
- kombinacija tržišnog i specifičnog rizika: kombinirani scenarij.

Pored prethodno navedenih stres testova definiranih na razini Grupe, UniCredit Bank d.d. Mostar dodatno vrši interno propisano stres testiranje likvidnosti na mjesečnoj odnosno godišnjoj osnovi:

- kratkoročni stres test likvidnosti do 30 dana, koji se izrađuje na mjesečnoj osnovi;
- stres test likvidnosti do 365 dana, koji se izrađuje na godišnjoj osnovi.

Regulatorne metrike likvidnosti

Uz interne metrike rizika likvidnosti (UniCredit Grupe), regulatorne metrike rizika likvidnosti u okviru upravljanja su: obvezna rezerva, zahtjev za likvidnosnom pokrivenošću (LCR), održavanje dekadne likvidnosti, ročna usklađenost financijske aktive i financijske pasive. Regulatorne metrike rizika likvidnosti prate se prema propisanoj dinamici dnevno/mjesečno:

- Održavanje obvezne rezerve- dnevnu likvidnost Banka osigurava održavanjem utvrđene obvezne rezerve prema propisima Centralne banke (CBBiH)
- Održavanje dekadne likvidnosti- Banka osigurava održavanje prosječnog desetodnevnog minimuma likvidnosti u novčanim sredstvima u visini od najmanje 10% iznosa kratkoročnih izvora prema knjigovodstvenom stanju na zadnji dan prethodnog kalendarskog mjeseca, s tim da ni jedan dan visina novčanih sredstava ne može iznositi manje od 5%
- Ročna usklađenost financijske aktive i pasive – kratkoročnu likvidnost Banka ročno održava na taj način da se odnos između ugovorenih dospjeća instrumenata kratkoročne aktive i pasive održava u slijedećim okvirima:
 - najmanje 85% izvora sredstava sa preostalim rokom dospjeća do 30 dana angažira u plasmane (instrumente aktive) sa preostalim rokom dospjeća do 30 dana;
Na dan 31. prosinca 2018. omjer iznosi 89,9%
 - najmanje 80% izvora sredstava sa preostalim rokom dospjeća do 90 dana angažira u plasmane (instrumente aktive) sa preostalim rokom dospjeća do 90 dana;
Na dan 31. prosinca 2018. omjer iznosi 92,4%
 - najmanje 75% izvora sredstava sa preostalim rokom dospjeća do 180 dana angažira u plasmane (instrumente aktive) sa preostalim rokom dospjeća do 180 dana.
Na dan 31. prosinca 2018. omjer iznosi 89,3%

Smanjenje rizika

Faktori smanjenja rizika

Opće je prihvaćeno da se likvidnosni rizik ne može namiriti iz kapitala. Kao takav, likvidnosni rizik ne dodaje se u izračun ekonomskog kapitala, iako se smatra važnom kategorijom rizika zbog čega se uključuje u definiranje apetita za rizik.

Glavni faktori za ublažavanje rizika likvidnosti su:

- monitoriranje kratkoročne (dnevno) i strukturne (mjesečno) likvidnosti;
- primjenjivi Plan postupanja u kriznim situacijama s provedivim popisom aktivnosti u slučaju aktivacije Plana koji odražava realno stanje;
- „zaštitni sloj likvidnosti“ (engl. liquidity buffer) kojim se pokrivaju neočekivani odljevi;
- jasno i redovno testiranje otpornosti na stres.

Plan financiranja

Plan financiranja ima ključnu ulogu u ukupnom procesu upravljanja likvidnošću jer utječe na pozicije kratkoročne i strukturne likvidnosti. Planom se definiraju potrebe i izvori financiranja kako bi se održala ravnoteža između imovine i obaveza na razini Grupe, centara likvidnosti i članica Grupe.

Jedan od ciljeva korištenja srednjoročnih i dugoročnih kanala jest i izbjegavanje pritiska na poziciju kratkoročne likvidnosti.

Plan financiranja ažurira se barem jednom godišnje. Osim toga, on mora biti usklađen s procesom financijskog planiranja (budžetiranja) i s okvirom upravljanja apetitom za rizik.

Plan za likvidnost za nepredviđene slučajeve

Likvidnosna kriza je događaj visokog utjecaja, a niske vjerojatnosti događanja. Model upravljanja u kriznim situacijama koji se brzo i lako uspostavlja u slučaju krize sukladno definiranoj proceduri mora biti definiran. Zbog potrebe za brzom reakcijom, moguće akcije trebaju biti definirane unaprijed. Ovisno o situaciji, izvršenje ovih akcija može biti odmah odobreno.

Sposobnost reagiranja na vrijeme neophodna je kako bi se smanjile potencijalne nepovoljne posljedice likvidnosne krize. U kombinaciji s indikatorima ranog upozorenja, efekti likvidnosne krize mogu se smanjiti u njenim ranim fazama.

Likvidnosna kriza se obično razvija brzo, a znakove upozorenja često je teško protumačiti, odnosno oni mogu čak i potpuno izostati, zbog čega je posebno važno jasno definirati odgovorne osobe, njihove ovlasti, odgovornosti, komunikacijske te izvještajne kriterije u cilju bitnog povećanja vjerojatnosti za uspješno prevladavanje izvanrednog stanja. Likvidnosna kriza može biti klasificirana kao sistemska (s utjecajem na novčano tržište i kapital), specifična (vezano za samu kreditnu instituciju) ili kombinacija obje.

U slučaju izbijanja stvarne krize, Plan za likvidnost za nepredviđene slučajeve ima za cilj osigurati učinkovitu intervenciju od samog početka krize, kroz jasno definiranje odgovornih osoba, njihovih ovlasti, odgovornosti, komunikacijskih te izvještajnih kriterija u cilju bitnog povećanja vjerojatnosti za uspješno prevladavanje izvanrednog stanja. To se postiže na sljedeći način:

- aktivacija iznimnog upravljanja likvidnošću;
- dosljedna interna i eksterna komunikacija;
- skup standardnih akcija faktora ublažavanja u pripremi;
- skup indikatora ranog upozorenja koji mogu ukazati na nadolazeću krizu.

Glavni dio Plana za likvidnost za nepredviđene slučajeve je Plan financiranja u kriznim situacijama. Takav plan sadržava skup potencijalnih, ali konkretnih mjera upravljanja. Plan financiranja u kriznim situacijama treba biti usklađen sa godišnjim Planom financiranja.

Indikatori ranog upozorenja

Sustav znakova ranog upozorenja neophodan je za praćenje izloženosti likvidnosnom riziku kako bi se omogućilo kontinuirano praćenje stresnih situacija koje mogu, između ostalog, biti izazvane tržišnim,

sektorskim ili događajima vezanim uz ime. To znači da mogu biti rezultat makroekonomskih ili mikroekonomskih varijabli, unutarnjih ili vanjskih, ovisno o prevladavajućem makroekonomskom kontekstu.

Prikaz ključnih metrika likvidnosti UniCredit Bank d.d. Mostar

Izloženost likvidnosnom riziku UniCredit Bank d.d. Mostar prati se i kontrolira specifičnim metrikama likvidnosti od kojih su ključne prikazane u nastavku.

Glavna metrika za mjerenje kratkoročne izloženosti je ljestvica operativne ročnosti (Operative Maturity Ladder/STL) koja se koristi za mjerenje gotovinskih priljeva i odljeva koji utječu na monetarnu bazu.

Ljestvica operativne ročnosti se sastoji od neto gotovinskih tokova (priljeva / odljeva) koji utječu na gotovinsku poziciju kod Centralnih banaka ili na "nostro račune". Stoga ovi tokovi direktno utiču na "osnovnu likvidnost" banke, u okviru unaprijed definiranih vremenskih zona.

Koeficijent pokrića likvidnosti (engl. Liquidity Coverage Ratio- LCR)

Koeficijent pokrića likvidnosti je omjer koji predstavlja otpornost banke da prebrodi značajne stresne udare tj. da ima dovoljno visoko likvidnih sredstava da pokrije sve odlive tijekom perioda stresa u periodu do 30 kalendarskih dana.

Pokazatelj je iskazan kao omjer između likvidnih sredstava (Zaštitni sloj likvidnosti, engl. High Quality Liquid Assets – HQLA) i očekivanih neto gotovinskih odljeva, uz implikaciju da omjer iznad 100% osigurava da su likvidna sredstva dovoljna za pokriće neto gotovinskih odljeva procijenjenih u narednih 30 dana.

Tablica 22: Obrazac LCR UniCredit Bank d.d. Mostar na dan 31.12.2018.

		u '000 KM
Br.	Stavka	Iznos
1.	Zaštitni sloj likvidnosti	1.224.073
2.	Neto likvidnosni odlivi	248.440
3.	Koeficijent likvidnosne pokrivenosti (%)	493%
Izračun brojnika		
4.	Zaštitni sloj likvidnosti u obliku imovine nivoa 1 isključujući pokrivene obveznice izuzetno visoke kvalitete (u skladu s članom 24. Odluke): neprilagođen	1.224.073
5.	Odljevi na osnovu kolaterala u obliku imovine nivoa 1 isključujući pokrivene obveznice izuzetno visoke kvalitete koje dospijevaju u roku od 30 dana	216.531
6.	Osigurani priljevi novca	216.466
7.	Prilagođeni iznos imovine nivoa 1 isključujući pokrivene obveznice izuzetno visokog kvaliteta "prije primjene gornje granice"	1.224.007
8.	Zaštitni sloj likvidnosti	1.224.073
Izračun nazivnika		
9.	Ukupni odljevi	993.760
10.	Priljevi na koje se primjenjuje gornja granica od 75 %	874.389
11.	Smanjenje za priljeve na koje se primjenjuje gornja granica od 75 %	745.320
12.	Neto likvidnosni odljevi	248.440

Rizik strukturne likvidnosti – koeficijent neto stabilnog financiranja (engl. Net Stable Funding Ratio- NSFR)

Koeficijent neto stabilnog financiranja predstavlja omjer pokrivenosti dugoročne aktive stabilnim raspoloživim izvorom dugoročnog fundinga u stresnim situacijama, te promovira srednjoročno i dugoročno financiranje aktive.

NSFR se definira kao omjer između "raspoloživog iznosa stabilnog financiranja" i "potrebnog iznosa stabilnog financiranja" koji se izračunavaju uz primjenu definiranih faktora ponderiranja na bilančne i izvanbilančne stavke.

Usklađeni omjer neto stabilnog financiranja (engl. Adjusted Net Stable Funding Ratio- Adjusted NSFR)

Usklađeni omjer neto stabilnog financiranja se definira kao usklađeni omjer neto stabilnog financiranja za „i“ vremenski razred i izračunava se kao:

Usklađeni omjer neto stabilnog financiranja za „i“ godišnji vremenski razred=Kumulativne obaveze preko „i“ godina/Kumulativna imovina preko „i“ godina

pri čemu se imovina i obaveze mapiraju u skladu sa ugovorenom ročnošću.

FX jaz: Strukturni i ukupni (engl. FX Gap: structural and total)

Ukupni FX jaz predstavlja razliku između ukupnih obaveza i ukupne imovine u određenoj stranoj valuti. Strukturni FX jaz predstavlja razliku između obaveza preko jedne godine u određenoj stranoj valuti i imovine preko jedne godine u istoj valuti, klasificiranih u skladu sa kriterijima za izračun NSFR-a (u usklađenoj verziji, isključujući primjenu pondera).

Jaz financiranja (engl. Funding gap)

Još jedna važna komponenta strukturnog rizika vezana je za ovisnost banke o izvorima „veliki izvori financiranja“ (engl. „wholesale funding“).

Jaz u izvorima financiranja kvantificira razliku između klijentskih kredita i komercijalnih izvora financiranja; stoga jaz u izvorima financiranja predstavlja iznos kredita odobrenih klijentima koje treba pokriti izvorima financiranja koje osigurava.

Banka NSFR prati interno po metodologiji UniCredit Grupe dok će uspostava NSFR kao obveznog kvantitativnog zahtjeva, obveze usklađivanja s istim i izvještavanje o NSFR-u biti naknadno propisano od strane Agencije za bankarstvo Federacije BiH.

6. IZLOŽENOSTI PO OSNOVU VLASNIČKIH ULAGANJA BANKE

Na dan 31.12. 2018. Banka ima ulaganje u pridruženo društvo UniCredit Broker d.o.o. u iznosu od 460 tisuća KM

Banka primjenjuje metodu diskontiranih novčanih tokova kao osnovnu metodu pri testiranju umanjenja vrijednosti pridruženog društava (metode tržišnih multiplikatora i usporedivih transakcija primjenjuje kao pomoćne metode). U skladu s vrednovanjima provedenim na datum izvještaja, Uprava Banke smatra knjigovodstvenu vrijednost ulaganja su nadoknadiiva.

Na dan 31.12.2018. Banka ima ulaganje u ostale vlasničke vrijednosnice u BiH u iznosu od 199 tisuća KM

Za vlasničke vrijednosnice u Bosni i Hercegovini koje nemaju cijenu na aktivnom tržištu fer vrijednost se ne može pouzdano izmjeriti. Iste se vrednuju po trošku stjecanja i nemaju materijalan utjecaj na financijska izvješća Banke.

7. KAMATNI RIZIK U BANKARSKOJ KNJIZI

Kamatni rizik se definira kao izloženost banke na nepovoljna kretanja kamatnih stopa koja proizlazi iz pozicija aktive i pasive knjige banke. Rizik promjene kamatnih stopa utječe na sadašnju vrijednost budućih novčanih tokova, a time i na neto kamatni prihod te na ostale novčane tokove osjetljive na promjenu kamatnih stopa. Banka je dužna uspostaviti sistem mjerenja kamatnog rizika u bankarskoj knjizi koji obuhvaća sve značajne izvore kamatnog rizika kojima može biti izložena.

7.1. Izvori rizika

Primarni izvori rizika promjene kamatnih stopa su sljedeći:

- Rizik ročne neusklađenosti („repricing risk“) koji proizlazi iz neusklađenosti pozicija aktive i pasive prema preostalom razdoblju do promjene kamatne stope (stavke s fiksnom kamatnom stopom prikazuju se prema preostalom dospijeću). Postojanje ročne neusklađenosti temeljno je vezano za bankarsko poslovanje. Zato može izložiti bančinu zaradu i njezinu ekonomsku vrijednost neočekivanim promjenama kamatnih stopa.
- Rizik krivulje prinosa („yield curve risk“) koji proizlazi iz promjene oblika i nagiba krivulje prinosa
- Bazni rizik ili Rizik osnovice („basis risk“) koji proizlazi iz instrumenata koji imaju identično dospijeće, izraženi su u identičnoj valuti, ali su bazirani na različitim vrstama referentnih stopa (npr. 3M EURIBOR i 6M EURIBOR)
- Rizik opcije („optionality risk“) predstavlja oblik kamatnog rizika koji se ogleda u postojanju mogućnosti korištenja pravom opcije na imovinu kupnjom ili prodajom novčanih tokova vezanih za pojedine financijske instrumente ili ugovore.

Standardi upravljanja kamatnim rizikom u bankarskoj knjizi definiraju se kroz uspostavu postupaka i načela upravljanja, utvrđivanja izvora kamatnog rizika, načina izračuna promjene ekonomske vrijednosti koja proizilazi iz pozicija bankarske knjige, tretman financijskih derivata i izvještavanja Agencije za pozicije koje proizilaze iz bankarske knjige. Bankarska knjiga označava sve stavke aktive i izvanbilance banke koje nisu identificirane kao pozicije knjige trgovanja dok knjiga trgovanja znači sve pozicije u financijskim instrumentima i robi koje banka ima sa namjerom trgovanja ili da bi se zaštitile pozicije koje ima sa namjerom trgovanja.

Banka je dužna mjeriti negativan utjecaj kamatnog rizika na neto kamatni prihod, odnosno dobit, tj. ekonomsku vrijednost bankarske knjige. Ekonomska vrijednost bankarske knjige banke je procjena sadašnje vrijednosti svih očekivanih neto novčanih tokova pozicija bankarske knjige banke, odnosno očekivanih novčanih tokova imovine umanjenih za očekivane novčane tokove obaveza banke. Redovno mjerenje osjetljivosti oba aspekta i provođenje različitih scenarija obuhvaća minimalno potencijalne promjene oblika i nagiba krive prinosa kamatne stope (rizik krive prinosa) i utjecaj različitih promjena referentnih kamatnih stopa za pozicije imovine i obaveza sa sličnim karakteristikama u odnosu na ročnost ili vrijeme do sljedeće promjene kamatne stope (rizik osnove).

Banka koristi metodologiju vrednovanja imovine i obaveza na osnovu diskontirane vrijednosti budućih novčanih tokova imovine i obaveza banke. Dva aspekta mjerenja i ocjene ekonomske vrijednosti su važna kod obuhvata analize rizika kamatne stope i to aspekt kada promjena kamatnih stopa utječe na osnovnu vrijednost imovine i obaveza na način da se mijenja ekonomska vrijednosti budućih novčanih tokova i sa aspekta dobiti, gdje promjena kamatnih stopa utječe na financijski rezultat zbog promjena neto kamatnog prihoda.

7.2. Pretpostavke za mjerenje rizika kamatne stope

S ciljem minimiziranja neizvjesnog utjecaja kretanja kamatnih stopa, za navedene izvore kamatnog rizika Banka aktivno i redovnom dinamikom prati odstupanja od očekivanih kretanja (u skladu sa metodologijama UniCredit Grupe). Metodologija UniCredit Grupe se provodi putem uspostavljenog sustava analize strukture bilance Banke osjetljive na promjenljivost kamatnih stopa i kontrolu utvrđenih limita izloženosti

kamatnom riziku uvažavajući valutnu i ročnu strukturu bilance. Za potrebe internog izračunavanja kamatnog rizika u bankarskoj knjizi, Banka koristi metodologiju Grupe.

Metrike relevantne za mjerenje kamatnog rizika u bankarskoj knjizi su sljedeće:

1. *Value at Risk (VAR) limit*
2. *Stressed Value at-Risk (SVAR) limit*
3. *Basis-Point-Value (BPV) limit*
4. *Credit-Point-Value (CPV) limit*
5. *Limit kamatnog rizika u knjizi Banke - Basis-Point-Value (BP01) limit*
6. *Osjetljivost neto kamatnog prihoda (NII sensitivity)*
7. *Osjetljivost ekonomske vrijednosti (EV sensitivity)*

Izloženost kamatnom riziku mjeri se za pozicije knjige banke ovisno o frekvenciji promjene kamatne stope. Za izloženost banke, depoziti po viđenju tretiraju se prema replikacijskom portfoliju, koji je s obzirom na vrlo slabu kamatnu osjetljivost navedenih pozicija, baziran na profilu koji uzima u obzir pretpostavke o kretanju/smanjenju volumena navedenih pozicija kroz vrijeme uzimajući u obzir povjesna kretanja portfolija. Odjel Tržišnih rizika koristi Geometric Brownian motion (GBM) model prilikom analiziranja depozita po viđenju.

Kamatni rizik se prati korištenjem niza propisanih grupnih metrika, kao i metrika propisanih od strane lokalnog regulatora. Tržišni rizici Banke nadziru sve limite za kamatni rizik na dnevnom nivou.

7.3. Testiranje otpornosti na stres i izvještavanje

Metodologija procjene promjene ekonomske vrijednosti bankarske knjige (FBA metodologija)

Za potrebe izvještavanja Agencije za bankarstvo FBiH o izloženosti kamatnom riziku u bankarskoj knjizi, Banka koristi jednostavni izračun pri procjeni promjene ekonomske vrijednosti bankarske knjige, primjenjujući standardni kamatni šok na pozicije bankarske knjige po svim važnijim valutama pojedinačno i za ostale valute ukupno. Za potrebe jednostavnog izračuna promjene ekonomske vrijednosti bankarske knjige, koja podrazumijeva i bilančne i izvanbilančne pozicije, kamatno osjetljive pozicije se raspoređuju u 13 vremenskih zona na način prikazan u tabeli. Ponderi se baziraju na procijenjenom standardnom kamatnom šoku od 200 postotnih/baznih poena tijekom vremena i procijenjenom modificiranom trajanju za svaku vremensku zonu.

Vremenska zona	Sredina vremenske zone	Procijenjeno modificirano trajanje	Pretpostavljeni kamatni šok u postotnim/baznim poenima	Ponder
1	2	3	4	5
do 1 mjeseca	0,5 mjeseci	0,04 godine	200 p. p.	0,08%
od 1 do 3 mjeseca	2 mjeseca	0,16 godina	200 p. p.	0,32%
od 3 do 6 mjeseci	4,5 mjeseci	0,36 godina	200 p. p.	0,72%
od 6 do 12 mjeseci	9 mjeseci	0,71 godina	200 p. p.	1,43%
od 1 do 2 godine	1,5 godina	1,38 godina	200 p. p.	2,77%
od 2 do 3 godine	2,5 godine	2,25 godina	200 p. p.	4,49%
od 3 do 4 godine	3,5 godine	3,07 godina	200 p. p.	6,14%
od 4 do 5 godina	4,5 godine	3,85 godina	200 p. p.	7,71%
od 5 do 7 godina	6 godina	5,08 godina	200 p. p.	10,15%
od 7 do 10 godina	8,5 godina	6,63 godine	200 p. p.	13,26%
od 10 do 15 godina	12,5 godina	8,92 godine	200 p. p.	17,84%
od 15 do 20 godina	17,5 godina	11,21 godina	200 p. p.	22,43%
preko 20 godina	22,5 godine	13,01 godina	200 p. p.	26,03%

1. Za svaku značajnu valutu pojedinačno i za ostale valute ukupno se netira pozicije imovine i obaveza, te financijskih derivata (ili aktivnih i pasivnih izvanbilančnih stavki) po svakoj vremenskoj zoni, na način da se dobije ukupna neto pozicija po zoni;
2. Dobivena ukupna neto pozicija po svakoj vremenskoj zoni se pomnoži propisanim ponderima iz tabele, i to za svaku značajnu valutu pojedinačno i za ostale valute ukupno;
3. Dobivene ponderirane pozicije po svim vremenskim zonama se zbrajaju tako da se dobije ukupna neto duga ili neto kratka pozicija bankarske knjige po svakoj važnijoj valuti i za ostale valute ukupno;
4. Neto duge i neto kratke pozicije zbrajaju se po svim valutama na način da se dobije ukupna neto ponderirana pozicija bankarske knjige.

Ukupna neto ponderirana pozicija bankarske knjige predstavlja promjenu ekonomske vrijednosti bankarske knjige banke, koja je nastala kao rezultat primjene standardnog kamatnog šoka. Bilančne pozicije se raspoređuju po neto knjigovodstvenoj vrijednosti. Nekamatonosna imovina i obaveze iz bankarske knjige, uključujući kapital i rezerve nisu uključeni u izračun promjene ekonomske vrijednosti bankarske knjige. Banka je obavezna izračunavati odnos promjene ekonomske vrijednosti bankarske knjige i regulatornog kapitala banke. Odnos promjene ekonomske vrijednosti bankarske knjige i regulatornog kapitala banke ne treba biti veći od 20%. Banka kvartalno izvještava FBA o kamatnom riziku kroz obrasce: BA 01.00 – Obrazac EVB, FKS, BA 02.00 – Obrazac EVB PKS, BA 03.00 – Obrazac EVB AKS, BA.04.00 – Obrazac EVB ZBR.

Metodologija primjene standardnog šoka Banke (Grupna metodologija)

Analiza osjetljivosti kamatnih stopa je određena kroz mjerenje rizika koji se mjeri izračunavanjem promjene neto sadašnje vrijednosti portfelja kod pomaka krivulje referentnih kamatnih stopa za 0,01 postotni poen (1 bazni poen) i limitira se BPV limitom (engl. Basis Point Value ili vrijednost baznog boda) kao mjerom osjetljivosti po valutama i vremenskim razdobljima. Limiti dnevne usklađenosti poslovanja su propisani od strane UniCredit Grupe. BPV vrijednosti po valutama i vremenskim razdobljima su osnovica za primjenu šokova kamatnih stopa i različitih stres testova. Pristup primjene šokova kamatnih stopa obuhvaća nekoliko dinamičkih i statičkih pristupa. Navedeni šokovi se primjenjuju i izvještavaju na mjesečnoj osnovi nadležnom ALCO odboru. Pri izračunu rezultata standardnog šoka Banka primjenjuje šok koji se temelji na paralelnom pomaku krivulje prinosa za +/- 200 baznih poena.

Metodologija testiranja otpornosti na stres Banke koristeći različite scenarije (Grupna metodologija)

Pored standardnog šoka, Banka mjesečno provodi testiranje otpornosti na stres kamatnog rizika obuhvaćajući scenarije različitih šokova na kamatnim krivuljama. Scenariji uključuje promjenu nivoa kamatnih stopa, rotaciju krivulje, porast kratkoročnih kamatnih stopa, promjenu nagiba krivulje i šiljke (skokove) na određenim segmentima krivulje. Banka provodi i testiranje osjetljivosti budžetiranog neto kamatnog prihoda na pomak kamatnih stopa (+100 bps / -30 bps) kao i promjene ekonomske vrijednosti kapitala zbog hipotetskih promjena kamatnih stopa za ± 200 b.p. Po osnovu toga imamo definirano šest Basel scenarija po kojima provodimo stres testiranje. Ti scenariji su: -200 bps, 200 bps, Flattenning, Steepening, Short rates up i Short rates down. Pored gore navedenog provodi se sveobuhvatno testiranja svih rizika kroz ICAAP scenarije, gdje se stresiraju svi prepoznati market risk parametri i dobijaju se rezultati ukupnog scenarija. Tržišni rizici redovito izvještavaju Odbor za upravljanje aktivom i pasivom o izloženosti kamatnom riziku te usklađenosti sa limitima na dnevnoj (BPV, BP01, VaR), odnosno mjesečnoj osnovi (testiranje otpornosti na stres, neto kamatna osjetljivost).

8. ICAAP I ILAAP

8.1 Proces interne procjene adekvatnosti kapitala (ICAAP)

Proces interne procjene adekvatnosti kapitala (dalje u tekstu i: ICAAP) je skup postupaka usmjerenih na osiguravanje adekvatnosti interno procjenjene potrebe za kapitalom Banke, u skladu sa njenim rizičnim profilom, sustavom upravljanja rizicima i tehnikama koje koristi za smanjenje rizika. Zasnovan je na metodologiji UniCredit Grupe i prioriteto usklađen sa zahtjevima Odluke o internom procesu procjene adekvatnosti kapitala u banci, te ostalim regulatornim zahtjevima u upravljanju rizicima u bankama. Proces interne procjene adekvatnosti kapitala temelji se na strogom upravljanju rizicima, uključenosti visokog rukovodstva, identificiranju adekvatnih tijela za donošenje odluka, dodijeli adekvatnih uloga/odgovornosti kroz organizacijsku strukturu Banke kao i nadzoru cjelokupnog procesa.

ICAAP za Banku predstavlja alat za interno upravljanje i donošenje odluka u Banci. Adekvatnost internog kapitala je integralni dio svakodnevnih procesa praćenja, upravljanja i odlučivanja u Banci, poput ugrađivanja rizika i impliciranih mjera u procese strateškog planiranja, određivanje limita i procjene učinka poslovnih linija sukladno postojećoj i planiranoj perspektivi.

ICAAP proces je podijeljen u slijedeće ciklične i kontinuirane faze:

- definiranje opsega i identifikacija rizika,
- procjena rizičnog profila i testiranje otpornosti na stres,
- utvrđivanje apetita za rizik i alokacija kapitala, te
- praćenje i izvještavanje.

Prvi korak je **definiranje opsega i identifikacija rizika** prisutnih u UniCredit Bank d.d. Mostar. Banka implementira ICAAP na pojedinačnoj osnovi, ali su njime na prikladan način obuhvaćeni i rizici koji proizlaze iz društava u kojima Banka ima udjele u vlasništvu < 51%. Pored rizika obuhvaćenih Stupom 1, poseban fokus u procesu identifikacije rizika stavlja se i na razmatranje rizika koji nisu pokriveni u okviru Stupa 1. Rezultat ove aktivnosti je Mapa rizika.

Procjena rizičnog profila je ključni element procesa interne procjene adekvatnosti kapitala u sklopu Stupa 2. Profil rizičnosti UniCredit Bank d.d. Mostar se procjenjuje:

- internim metodologijama za sve materijalno značajne i mjerljive vrste rizika, te
- regulatorno zadanom veličinom u obliku adekvatnog postotka ukupnog regulatornog kapitala za ostale materijalno značajne rizike, ali za koje Banka u svojoj metodologiji nije utvrdila način mjerenja/procjene

Odgovarajući pokazatelj apetita za rizik koja se odnosi na adekvatnost internog kapitala je Sposobnost preuzimanja rizika.

Testiranje otpornosti na stres jedan je od ključnih alata za Upravljanje rizicima, s ciljem procjene ranjivosti Banke u slučaju nastupa izvanredno teških ili specifičnih, no mogućih događaja, pružajući dodatne informacije bitne za aktivnosti praćenja te donošenja odluka u Banci. Aktivnosti testiranja otpornosti na stres se provode najmanje na godišnjoj razini, i njima se omogućava analiza internog kapitala Banke u stresnim uvjetima, te procjena mogućih gubitaka u pojedinim scenarijima.

Apetit za rizik definira razinu rizika koju je Banka spremna prihvatiti u ispunjavanju svojih strateških ciljeva te strategije preuzimanja i upravljanja rizicima, uzimajući u obzir interese svojih klijenata i dioničara, te kapitalne i ostale regulatorne zahtjeve. Apetita za rizik Banke uključuje:

- Izjavu Apetita za rizik
- Ključne pokazatelje Apetita za rizik

Apetit za rizik najmanje jednom godišnje usvaja Nadzorni odbor, na prijedlog Uprave. Ostvarenje pokazatelja Apetita za rizik se redovno prati i o njima izvještava na odgovarajućim odborima Banke, najmanje jednom kvartalno, s ciljem osiguranja razvoja Banke unutar željenog profila odnosa rizika i povrata.

Za potrebe **praćenja i izvještavanja**, pripremaju se upravljačka i regulatorna izvješća o procesu interne procjene adekvatnosti kapitala, koja služe kao alat za upravljačke odluke u smislu upravljanja i smanjenja izloženosti rizicima.

Opis pristupa za mjerenje/procjenu materijalno značajnih rizika u sklopu ICAAPa

U cilju definiranja kapaciteta Banke za preuzimanje rizika, ukupan interni kapital, koji predstavlja zbir internih kapitala obračunatih za pojedinačne vrste značajnih rizika, stavlja se u odnos sa dostupnim financijskim sredstvima Banke, te tako dobiven omjer predstavlja jedan od najvažnijih pokazatelja apetita rizika Banke – Sposobnost preuzimanja rizika.

Vrste rizika obuhvaćene u tzv. Stupu 1 (kreditni, tržišni i operativni rizik) smatraju se primarnim rizicima, međutim Banka dodatno smatra značajnim sljedeće vrste rizika:

- poslovni rizik,
- rizik nekretnina,
- ostali značajni rizici (strateški rizik, reputacijski rizik, makroekonomski rizik, rizik prekomjerne financijske poluge, close-out rizik, rizik likvidnosti)

Pristup izračuna internog kapitala za kreditni rizik

Ekonomski kapital za pokrivenje kreditnog rizika kvantificira se temeljem procjene CVaR vrijednosti odnosno maksimalnog iznosa gubitka u horizontu od godinu dana uz zadanu razinu pouzdanosti 99,90%. Banka koristi Grupni model GCPM-a (Group Credit Portfolio model) za mjerenje ekonomskog kapitala za kreditni rizik u kontekstu procesa procjene adekvatnosti internog kapitala.

Pristup izračuna internog kapitala za tržišni rizik

Za izračun internog kapitala za tržišne rizike se koristi interni model UniCredit Grupe (IMOD). Interni model koristi povijesne simulacije za izračun VaR-a (value-at-risk) uz razinu pouzdanosti 99,90%.

Pristup izračuna internog kapitala za operativni rizik

Za izračun internog kapitala za operativni rizik se koristi interni model UniCredit Grupe, uz razinu pouzdanosti 99,90%, koji između ostalih parametara koristi i rezultat pristupa kojeg već koristi za računanje minimalnih kapitalnih zahtjeva u skladu sa odredbama Odluke o izračunavanju kapitala banaka.

Pristup izračuna internog kapitala za poslovni rizik

Poslovni rizik definira se kao nepovoljna, neočekivana promjena u opsegu poslovanja i/ili maržama koja nije izazvana kreditnim, tržišnim ili operativnim rizicima. Poslovni rizik prije svega može biti izazvan ozbiljnom narušenošću tržišnog okruženja, promjenama u strukturi tržišnog natjecanja ili ponašanju klijenata, no mogu ga izazvati i promjene zakonskog okvira.

Za izračun internog kapitala za poslovni rizik se koristi interni model UniCredit Grupe, uz razinu pouzdanosti 99,90%, koji između ostalih parametara koristi stavke prihoda i rashoda iz računa dobiti i gubitka Banke.

Pristup izračuna internog kapitala za rizik nekretnina

Rizik nekretnina definira se kao potencijalni gubitak koji proizlazi iz fluktuacija tržišnih vrijednosti portfelja nekretnina u vlasništvu Banke. Obuhvaća sve nekretnine koje pripadaju Banci a koriste se u svrhu samog poslovanja (upravne zgrade, poslovnice i sl.) ili za iznajmljivanje. To uključuje i pripadajuće zemljište te i dio preuzetih nekretnina, čiji krajnji cilj nije prodaja, već iznajmljivanje ili druga komercijalna namjena. Nekretnine koje služe kao kolateral ne ulaze u izračun rizika nekretnina.

Za izračun internog kapitala za rizik nekretnina se koristi interni model UniCredit Grupe, uz razinu pouzdanosti 99,90%.

Pristup izračuna internog kapitala za ostale značajne rizike

Obzirom da Banka u svojoj metodologiji nije utvrdila način mjerenja/procjene za ostale materijalno značajne rizike, prilikom izračuna internog kapitala za te rizike postupa u skladu s članom 6 Odluke o internom procesu procjene adekvatnosti kapitala u banci.

8.2 Podaci i informacije koje se odnose na ILAAP

Vlastita procjena ILAAP-a je provedena u prvom kvartalu 2019. godine. UniCredit Bank d.d. Mostar kao dio Unicredit Grupe sudjeluje u ILAAP procesu Grupe te lokalni ILAAP proces usklađuje prema Grupnim smjernicama.

Unicredit Grupa provodi ILAAP proces s ciljem osiguranja adekvatne razine likvidnosti, kako bi se pravovremeno izvršile sve obaveze plaćanja, kako u redovnom poslovanju, tako i tijekom stresnih uvjeta, na pojedinačnoj i konsolidiranoj razini.

U okviru Globalne politike ILAAP procesa (GP ILAAP Framework) kojom je regulirana provedba procesa procjene adekvatnosti likvidnosti definirane su 4 ocjene:

- nije usklađeno („not covered“),
- djelomično usklađeno („partially covered“),
- uglavnom usklađeno („mostly covered“),
- potpuno usklađeno („fully covered“).

U skladu s navedenom definicijom i u skladu s procesom procjene UniCredit Grupe, ispod navodimo rezultate samoprocjene pojedinog područja ILAAP procesa kao i grafički prikaz samoprocjene.

Sva područja za koja je provedena procjena imaju ocjenu „uglavnom usklađeni“ s principima upravljanja likvidnosnog rizika, uz manje utvrđene nedostatke i potrebna poboljšanja.

- Okvir upravljanja rizikom likvidnosti i izvorima financiranja - uglavnom usklađeno
- Tolerancija izloženosti likvidnosnom riziku - uglavnom usklađeno;
- Ograničenje tijeka likvidnosti unutar Grupe - uglavnom usklađeno;
- Planiranje i upravljanje izvorima financiranja - uglavnom usklađeno;
- Upravljanje unutardnevnom likvidnosti - uglavnom usklađeno;
- Interno uspostavljeni limiti i razine upozorenja - uglavnom usklađeno;
- Informacije o mehanizmu raspodjele troškova - uglavnom usklađeno;
- Zaštitni sloj likvidnosti i upravljanje financijskim kolateralom - uglavnom usklađeno;
- Plan aktivnosti za postupanje u kriznim situacijama - uglavnom usklađeno;
- Stres test likvidnosti - uglavnom usklađeno;
- Baze podataka za potrebe upravljanja likvidnosti - uglavnom usklađeno.

U tijeku 2018. godine provedene su određene promjene u procesu, primarno u kontekstu zamjene postojećih strukturnih omjera likvidnosti s metrikama temeljenim na NSFR standardu (NSFR adjusted i strukturni FX gap).

Dodatno u RAF okvir je uvrštena NSFR adjusted metrika, kako bi se veća važnost dala novouvedenim strukturnim metrikama.

9. NAKNADE RADNIKA

9.1 Informacije o postupku odlučivanja koji se primjenjuje pri određivanju politike naknada

Na temelju Zakona o bankama i Odluke o politici i praksi naknada zaposlenicima u bankama (u daljem tekstu: Odluke), Nadzorni odbor, na prijedlog Odbora za naknade, usvojio je Politiku naknada radnika UniCredit Bank d.d. Mostar, koja je usklađena s propisima Federacije BiH te misijom i vrijednostima matične kreditne institucije, Grupe UniCredit.

Politika naknada ima za cilj definirati principe i pravila za utvrđivanje, praćenje i kontrolu sustava i prakse naknada radnika Banke, te kao takva predstavlja okvir za upravljanje svim oblicima naknada koje Banka isplaćuje ili pruža radnicima.

Politiku naknada usvaja Nadzorni odbor Banke na prijedlog Uprave Banke. Nadzorni odbor periodično, a najmanje jednom godišnje, preispituje i revidira Politiku naknada i odgovoran je za nadzor nad njezinom primjenom.

Nadzorni odbor Banke, u okviru zakonskih nadležnosti za usvajanje politike naknada u Banci, donosi odluke o:

- ukupnom iznosu varijabilnih naknada koje će Banka isplatiti radnicima za određenu poslovnu godinu,
- naknadama članova Uprave Banke i zaposlenih u kontrolnim funkcijama, na pojedinačnoj osnovi,
- smanjenju ili ukidanju varijabilnih naknada radnicima, uključujući aktiviranje odredbi o malusu ili povratu naknada, ako dođe do narušene uspješnosti ili ostvarivanja gubitka Banke.

Odluke Nadzornog odbora provodi Uprava Banke.

Za ostale radnike Banke Uprava Banke, u skladu s odlukom Nadzornog odbora, može odrediti naknade na grupnoj osnovi.

Odbor za naknade, kojeg imenuje Nadzorni odbor, najmanje jednom godišnje analizira usklađenost Politike naknada s regulativom i daje prijedloge njezinog revidiranja Nadzornom odboru Banke. Odbor za naknade izvještaj o postupku provođenja preispitivanja dostavlja Upravi Banke i Nadzornom odboru, te osobama odgovornim za rad kontrolnih funkcija Banke.

9.2 Informacije o vezi između plaće i uspješnosti, odnosno o korelaciji između naknada, uspješnosti i rizika za sve zaposlenike

Procjena individualne uspješnosti temelji se na specifičnim ciljevima, koji su povezani s 5 temeljnih načela UniCredita: „Klijent na prvom mjestu“; „Razvoj ljudi“; „Suradnja i sinergije“; „Upravljanje Rizicima“ te „Izvršenje i disciplina“. Kod ocjenjivanja individualne uspješnosti radnika nadležni rukovoditelj razmatra ostvarenje ugovorenih ciljeva.

Rukovoditelj za svaki cilj uspješnosti uzima u obzir radnikov individualni doprinos ostvarenju uspješnosti i ponašanja koja su mogla biti povezana s radnikovom uspješnošću, u skladu s vrijednostima društva i Kodeksom profesionalnog postupanja, pri čemu se temeljito razmatraju regulatorni nalazi (supervizorske mjere i sl.) ili nalazi i procjene Unutarnje revizije, Praćenja usklađenosti, Upravljanja i kontrole rizika te Upravljanja ljudskim resursom.

Sve financijske ciljeve/ključne pokazatelje uspješnosti (planirane i ostvarene) konačno potvrđuju područja nadležna za Upravljanje financijama, Upravljanje rizicima te druge relevantne funkcije.

Kod utvrđivanja naknada Banka postupa u skladu sa sljedećim pravilima:

- da su u skladu s primjerenim i efikasnim upravljanjem rizicima
- da potiču primjerenom i efikasno upravljanje rizicima
- da ne potiču preuzimanje rizika koji prelazi razinu prihvatljivog rizika za Banku
- da su u skladu s poslovnom strategijom, ciljevima, vrijednostima i dugoročnim interesima Banke
- da su u skladu s mjerama za sprječavanje sukoba interesa, uključujući sprječavanje sukoba interesa kod utvrđivanja naknada radnika koji su uključeni u kontrolne funkcije

Fiksne naknade za sve radnike definiraju se u skladu s odgovornošću i kompleksnošću radnog mjesta, odnosno u skladu s Pravilnikom o organizaciji, Pravilnikom o radu i relevantnim aktima Banke iz domene naknada.

Ukupan iznos varijabilnih naknada zasniva se na kombinaciji ocjene uspješnosti pojedinca, relevantnog organizacijskog dijela, te na ukupnim rezultatima Banke.

9.3 Omjeri između fiksnih i varijabilnih naknada

Prilikom utvrđivanja fiksnog i varijabilnog dijela ukupnih naknada, obvezno se određuje primjeren odnos između fiksne i varijabilne naknade, pri čemu fiksni dio ukupnih naknada mora imati dovoljno visok udio u ukupnim naknadama. Dodatno, relevantni akti Banke i ugovori isključuju garantiranje prava na isplatu varijabilne nagrade.

Naknade se strukturiraju na sljedeći način:

- fiksna naknada radnika kontrolnih funkcija ne smije biti manja od dvije trećine ukupne naknade,
- za sve ostale radnike odnos između varijabilnog i fiksnog dijela ukupnih naknada se određuje na način da iznos varijabilnog dijela ne prelazi iznos fiksnog dijela ukupnih naknada.

Tablica 23: Tablični prikaz omjera između fiksnih i varijabilnih naknada po poslovnim područjima

Poslovno područje	Omjer između fiksnih i varijabilnih naknada (gornja granica varijabilnih nagrada)
Uprava	1:1*
Korporativno i investicijsko bankarstvo	1:1
Maloprodaja	1:1
Kontrolne funkcije	1:0,5
Podrška bankarskom poslovanju	1:1
Ostale funkcije	1:1**

* osim za člana Uprave za Upravljanje rizicima za kojeg je gornja granica varijabilnih naknada postavljena na visini jedne trećine ukupnih godišnjih primitaka radnika

** osim za Funkciju Upravljanja ljudskim resursom za koju se, unatoč tome što nije kontrolna funkcija, primjenjuje gornja granica varijabilnih nagrada 1:0,8, uslijed strože definiranih kriterija na razini UniCredit Grupe

9.4 Informacije o kriterijima uspješnosti na kojima se zasnivaju prava na dionice, opcije ili varijabilne komponente naknada

Individualni iznos varijabilne naknade utvrđuje se temeljem definirane individualne uspješnosti radnika, a u okviru raspoloživog budžeta za nagrađivanje. Ukupni budžet za nagrađivanje utvrđuje se temeljem kvantitativnih pokazatelja utvrđenih kroz Uvjete za sudjelovanje te Usklađenje rizika na Grupnoj i lokalnoj razini, kojima se mjeri uspješnost UniCredit Banke/Grupe Zagrebačke banke /Grupe UniCredit. Budžet za nagrađivanje utvrđuje se sagledavajući financijske pokazatelje, pokazatelje iz područja rizika te ostale parametre relevantne za nagrađivanje. Ukoliko nisu zadovoljeni postavljeni kvantitativni pokazatelji niti na razini UniCredit Grupe/Grupe Zagrebačke banke niti na razini Banke primjenjuje se Nulti faktor na budžet za nagrađivanje za relevantno razdoblje procjene. Za odgođene obroke iz prethodnih godina može se primijeniti umanjeno od 50% do 100%, na temelju konačnih financijskih rezultata i procjena od strane Upravljanja rizicima. U slučaju da Nulti faktor nije aktiviran, prilagodba ukupnog iznosa za nagrađivanje primjenjuje se kroz multiplikatore rizika na osnovi ukupne kvalitativne procjene usklađenja rizika na grupnoj i lokalnoj razini, koja uključuju dodatne pokazatelje rizika usklađene s Grupnim okvirom apetita za rizik, a koji pokrivaju sve relevantne rizike uključujući trošak kapitala i različite rizike, kao što su kreditni, tržišni i rizik likvidnosti.

Na ovaj način se osigurava da varijabilna naknada odražava poslovne rezultate i financijsku mogućnost, uzimajući u obzir cjelokupnu uspješnost i rezultate UniCredit Bank d.d. Mostar u FBiH, Grupe Zagrebačke banke /Grupe UniCredit, kao i individualnu uspješnost, ponašanje ili kršenje usklađenosti/vrijednosti pri

čemu se razmatraju regulatorni nalazi ili nalazi i procjene Interne revizije, Praćenja usklađenosti, Upravljanja rizicima te Upravljanja ljudskim resursom.

9.5 Opis, kriteriji i obrazloženje varijabilnih naknada koje koristi Banka

Primjenom principa proporcionalnosti, odnosno uvidom u veličinu, internu organizaciju, prirodu i obim, te složenost poslovnih aktivnosti Banke, kao i činjenice da UniCredit Bank d.d. Mostar u prethodnih šest godina (2012., 2013., 2014., 2015., 2016. i 2017.) ima aktivu veću od 1 mlrd KM, Banka se smatra značajnom bankom u smislu odredaba 1-6 članka 6. Odluke Agencije te je kao takva dužna primjenjivati sve odredbe Odluke Agencije. Slijedom navedenog, a sukladno zahtjevima Odluke Agencije i standardima grupe UniCredit, radnicima Banke čije profesionalne aktivnosti imaju materijalno značajan utjecaj na profil rizičnosti Banke, isplata varijabilne naknade se utvrđuje po modelu kako slijedi, ukoliko je ista jednaka ili viša od 100.000 KM na godišnjoj osnovi (minimalni prag za odgodu):

- Radniku koji ima materijalno značajan utjecaj na profil rizičnosti Banke, ali i UniCredit Grupe (Predsjednik Uprave) primjenjuje se odgoda isplate nagrade od pet godina te se 50% nagrade isplaćuje u financijskim instrumentima (dionicima UniCredit S.p.A.);
- ostalim radnicima koji imaju materijalno značajan utjecaj na profil rizičnosti Banke primjenjuje se odgoda isplate nagrade od tri godine, te se 50% nagrade isplaćuje u financijskim instrumentima povezanim s dionicama UniCredit S.p.A.

Tablica 24: Informacije o ukupnim naknadama isplaćenim u 2018. godini po području poslovanja

Područje poslovanja	Bruto naknade ('000 KM)
Korporativno i investicijsko bankarstvo	5.808
Maloprodaja	19.119
Podrška bankarskom poslovanju	8.508
Upravljanje financijama	2.317
Upravljanje rizicima	3.699
Ostalo	7.343
Ukupno:	46.794

Tablica 25: Informacije o ukupnim naknadama isplaćenim u 2018. godini po kategoriji radnika

Kategorija	Bruto naknade ('000 KM)
VSS (uključujući DR i MR)	32.655
VŠS	3.955
SSS	10.080
Ostali zaposleni	104
Ukupno:	46.794

Ukupne naknade isplaćene članovima Nadzornog odbora, članovima Uprave te ostalim radnicima čije profesionalne aktivnosti imaju značajan utjecaj na profil rizičnosti Banke u 2018. godini iznose 2.076 tisuća KM bruto.

Za ukupno 25 radnika Banke u 2018. godini isplaćene su naknade u bruto iznosu višem od 100.000 KM.

10. Poslovna mreža UniCredit Bank d.d. Mostar na dan 31. prosinca 2018. godine

Poslovnica/adresa	Adresa	Mjesto	PTT	Telefon
REGIJA MOSTAR				
Poslovnica 1 u Mostaru (Mepas)	Kardinala Stepinca bb	Mostar (Mepas mall)	88000	036/356 - 277 ; 036/356-545
Poslovnica 2 u Mostaru - Mostarka	Dubrovačka 4	Mostar (Mostarka)	88000	036/325 - 702 ; 036/323-424
Poslovnica 3 u Mostaru - Revija	Mostarskog bataljona 4	Mostar (Revija)	88000	036/501 - 412 ; 036/501-418
Poslovnica 5 u Mostaru(Rondo)	Kralja Petra Krešimira IV B2	Mostar (Rondo)	88000	036/333 - 902 ; 036/333-902
Poslovnica u Čapljini	Gojka Šuška bb	Čapljina	88300	036/810 - 712 ; 036/810-710
Poslovnica u Stocu	Hrvatskih branitelja bb	Stolac	88360	036/858 - 444 ; 036/853-306
Poslovnica u Neumu	Dr. Franje Tuđmana bb	Neum	88390	036/880 - 149 ; 036/880-149
Poslovnica u Čitluku	Kralja Tvrtka 1	Čitluk	88260	036/640 - 439 ; 036/640-435
Poslovnica u Konjicu	Trg Državnosti Alije Izetbegovića bb	Konjic	88400	036/712-430 ; 036/712-432
REGIJA ZAPADNA HERCEGOVINA				
Poslovnica u Grudama	Dr. Franje Tuđmana br. 124	Grude	88340	039/660 - 123 ; 039/660-746
Poslovnica 1 u Širokom Brijegu	Fra Didaka Buntića 13	Široki Brijeg	88220	039/705-546 ; 039/700-212
Poslovnica u Ljubuškom	Ulica IV. Brigade HVO Stjepana Radića br.63	Ljubuški	88320	039/831 - 340 ; 039/835-933;
Poslovnica u Livnu	Kralja Tvrtka bb	Livno	80101	034/208 - 222 ; 034/208-220
Poslovnica u Tomislavgradu	Brigade Kralja Tomislava bb	Tomislavgrad	80240	034/356 - 203 ; 034/356-209
Poslovnica u Posušju	Fra Grge Martića 28	Posušje	88240	039/685 - 415 ; 039/685-157
REGIJA SREDIŠNJA BOSNA				
Poslovnica u Vitezu	Petra Krešimira IV	Vitez	72250	030/717 - 410 ; 030/718-741
Poslovnica 1 u Vitezu	Poslovni centar 96, FIS	Vitez	72250	030/718 - 683 ; 030/718-684
Poslovnica u Uskoplju	Bana Jelačića bb	Uskoplje	70240	030/496 - 596 ; 030/494-181
Poslovnica u Donjem Vakufu	770 Slavne Brdske brigade 23	Donji Vakuf	70220	030/259 - 661 ; 030/259-660
Poslovnica u Novom Travniku	Kralja Tvrtka bb	Novi Travnik	72290	030/795 - 502 ; 030/795-500
Poslovnica u Fojnici	Mehmeda Spahe 18	Fojnica	71270	030/547 - 022 ; 030/547-022
Poslovnica 1 u Travniku	Bosanska 56	Travnik	72270	030/547 - 017 ; 030/547-012
Poslovnica u Jajcu	Maršala Tita bb	Jajce	70101	030/654 - 564 ; 030/654-562
Poslovnica u Rami	Kralja Tomislava bb	Rama	88440	036/770-919 ; 036/771-990
Poslovnica u Bugojnu	Zlatnih ljiljana 16	Bugojno	70230	030/259 - 577 ; 030/259-576
Poslovnica u Kiseljaku	Josipa Bana Jelačića bb	Kiseljak	71250	030/877 - 122 ; 030/877-122
REGIJA ZENICA				
Poslovnica u Žepču	Stjepana Tomaševića bb	Žepče	72230	032/887-903 ; 032/887-903
Poslovnica 1 u Visokom	Branilaca 20a	Visoko	71300	032/730 - 057 ; 032/730-061
Poslovnica u Zenici	Školska bb	Zenica	72000	032/449 - 340 ; 032/449-340
Poslovnica 1 u Zenici	Londža 81	Zenica	72000	032/202 - 623 ; 032/202-620
Poslovnica u Kaknju	Alije Izetbegovića bb	Kakanj	72240	032/557 - 212 ; 032/557-211
Poslovnica u Tešnju	Braće Pabrić bb	Tešanj	74260	032/665 - 196 ; 032/665-194
Poslovnica u Jelahu	Mustafe Čemana 7	Jelah	74264	032/667 - 892 ; 032/667-892
Poslovnica u Brezi	Alije Izetbegovića 80	Breza	71370	032/786 - 014 ; 032/786-011

Poslovnica/adresa	Adresa	Mjesto	PTT	Telefon
Poslovnica u Zavidovićima	Pinkasa Bandta bb	Zavidovići	72220	032/869 - 200 ; 032/869-200
Poslovnica u Varešu	Zvijezda 63	Vareš	71330	032/848 - 032 ; 032/848-031
Poslovnica u Olovu	Branilaca 17	Olovo	71340	032/829 - 535 ; 032/829-530
Poslovnica u Maglaju	Aleja ljljana bb	Maglaj	74250	032/609 - 811 ; 032/609-810
REGIJA BIHAĆ				
Poslovnica u Bihaću	Ulica V. Korpusa bb	Bihać	77000	037/229 - 975 ; 037/229-970
Poslovnica 1 u Bihaću	Trg slobode 7	Bihać	77000	037/229 - 280 ; 037/229-270
Poslovnica u Velikoj Kladuši	Maršala Tita 23	Velika Kladuša	77230	037/776 - 606 ; 037/776-600
Poslovnica 1 u Cazinu	Cazinskih brigada bb	Cazin	77220	037/515 - 016 ; 037/515-021
Poslovnica u Bosanskoj Krupi	511. Slavne brdske brigade bb	Bosanska Krupa	77240	037/476 - 880 ; 037/476-885
Poslovnica 1 u Sanskom Mostu	Trg oslobodilaca bb	Sanski Most	79260	037/688 - 547 ; 037/688-543
REGIJA SARAJEVO STARI GRAD				
Poslovnica 1 u Sarajevu	Maršala Tita 48	Sarajevo.	71000	033/491-748; 033/253-378 ; 033/253-372
Poslovnica 3 u Sarajevu	Zagrebačka 2-4	Sarajevo (Kovačići)	71000	033/253 - 973 i 033/253-974 ; 033/253-974
Poslovnica 4 u Sarajevu	Alipašina 45a	Sarajevo (Ciglane)	71000	033/560 - 790 ; 033/560-795
Poslovnica 11 u Sarajevu	Gajev trg 2	Sarajevo	71000	033/251 - 955 ; 033/251-955
Poslovnica 12 u Sarajevu	Zelenih beretki 24	Sarajevo	71000	033/491 - 636 ; 033/491-600
Poslovnica 13 u Sarajevu	Branilaca grada 53	Sarajevo	71000	033/491 997 ; 033/491-931
Poslovnica 16 u Sarajevu	Fra Anđela Zvizdovića 1	Sarajevo UNITIC	71000	033/252 - 280 ; 033/491-754
REGIJA NOVO SARAJEVO				
Poslovnica 2 u Sarajevu	Zmaja od Bosne 14C	Sarajevo	71000	033/491-748; 033/253-378 ; 033/253-372
Poslovnica 7 u Sarajevu	Trg međunarodnog prijateljstva 14	Sarajevo	71000	033/253 - 973 i 033/253-974 ; 033/253-974
Poslovnica 17 u Sarajevu	Džemala Bijedića b.b. (PC Capital Tower)	Sarajevo (OTOKA)	71000	033/560 - 790 ; 033/560-795
Poslovnica 18 u Sarajevu	Zmaja od Bosne 74	Sarajevo	71000	033/251 - 955 ; 033/251-955
Poslovnica 19 u Sarajevu	Mustafe Kamerića 5	Sarajevo (Dobrinja)	71000	033/491 - 636 ; 033/491-600
Poslovnica u Vogošći	Igmanska 60	Vogošća	71320	033/491 997 ; 033/491-931
Poslovnica na Ilidži	Mala Aleja 10	Ilidža	71210	033/252 - 280 ; 033/491-754
Poslovnica u Hadžićima	Hadželi 153	Hadžići	71240	
REGIJA TUZLA				
Poslovnica 1 u Tuzli	Džafer Mahala 53-55	Tuzla	75000	035/259 - 059 ; 035/259-037
Poslovnica 2 u Tuzli	Armije BiH 3	Tuzla	75000	035/306 -478 ; 035/306-472
Poslovnica 3 u Tuzli	Aleja Alije Izetbegovića 10	Tuzla	75000	035/302 - 470 ; 035/302-470
Poslovnica u Gradačcu	Ulica šehida 1	Gradačac	76250	035/822 - 500 ; 035/822-500
Poslovnica u Lukavcu	Kulina Bana 2	Lukavac	75300	035/551 - 331 ; 035/551-331
Poslovnica u Gračanici	22 Divizije bb	Gračanica	75320	035/701 - 471 ; 035/701-470
Poslovnica u Srebreniku	21 Srebreničke Brigade	Srebrenik	75350	035/646 - 093 ; 035/646-094
Poslovnica u Živinicama	Ulica Oslobođenja bb	Živinice	75270	035/743 - 143 ; 035/743-143

Poslovnica/adresa	Adresa	Mjesto	PTT	Telefon
Poslovnica u Kalesiji	Trg šehida bb	Kalesija	75260	035/610-111 ; 035/610-110
REGIJA POSAVINA				
Poslovnica u Orašju	Treća ulica 47	Orašje	76270	031/716 - 713 ; 031/716-713
Poslovnica u Odžaku	Titova 17	Odžak	76290	031/762 - 437 ; 031/762-437
Poslovnica u Brčkom	Trg mladih 1	Brčko	76120	049/233 - 760 ; 049/233-760
REGIJA BANJA LUKA				
Poslovnica u Banja Luci	I Krajiškog korpusa br.39	Banja Luka	78000	051/348 - 063 ; 051/348-063
Poslovnica u Prijedoru	Zanatska bb	Prijedor	79101	052/240-764 ; 052/240-764
Poslovnica u Doboju	Kralja Dragutina 2a	Doboj	74000	053/209 402 ; 053/209-401
Poslovnica u Bijeljini	Majora Dragutina Gavrilovića 2 - ulaz s ulice Svetog Save	Bijeljina	76300	055/225 - 090 ; 055/225-080